

RP 185/2024 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av territorialövervakningslagen och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att territorialövervakningslagen ändras. Det föreslås ändringar i lagens bestämmelser om ankomsten av en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg till finskt territorium. Syftet med ändringarna är att beakta Finlands medlemskap i Nordatlantiska fördragsorganisationen.

I lagen ska därtill göras vissa andra ändringar samt ändringar av teknisk natur.

I propositionen föreslås det också att militärfordonslagen, lagen om export av försvarsmateriel och skjutvapenlagen ändras till följd av de ändringar som föreslås i territorialövervakningslagen.

Genom propositionen genomförs En internationell och aktiv Natomedlem, som är en helhet som ingår i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
2.1 Territorialövervakningslagen.....	5
2.1.1 Inledning.....	5
2.1.2 Territorialövervakningssamarbete och lagen om beslutsfattande om internationellt bi-stånd, samverkan eller annan internationell verksamhet.....	6
2.1.3 Avtalet mellan parterna i Nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (Nato Sofa).....	7
2.1.4 Avtalet mellan Finland och Förenta staterna om försvarssamarbete.....	8
2.2 Statsrådets förordning om territorialövervakning.....	8
2.3 Militärfordonslagen	9
2.4 Lagen om export av försvarsmateriel	9
2.5 Skjutvapenlagen.....	9
3 Målsättningar	10
4 Förslagen och deras konsekvenser	10
4.1 De viktigaste förslagen	10
4.1.1 Territorialövervakningslagen.....	10
4.1.2 Militärfordonslagen	11
4.1.3 Lagen om export av försvarsmateriel	11
4.1.4 Skjutvapenlagen.....	11
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	12
4.2.1 Konsekvenser för den nationella säkerheten och försvaret	12
4.2.2 Ekonomiska konsekvenser.....	12
4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna	12
4.2.4 Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna	13
5 Alternativa handlingsvägar.....	13
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	13
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	13
5.2.1 Sverige	13
5.2.2 Norge	15
5.2.3 Danmark	15
5.2.4 Estland	16
6 Remissvar	19
6.1 Inledning.....	19
6.2 En främmande stats militärpersoners, militärfordons, statsluftfartygs eller statsfartygs ankomst till och uppehåll i landet (4 §)	19
6.3 Undantag från tillståndsplikten (5 §).....	20
6.4 Tillståndsmyndigheter samt tillstånds- och anmälningsförfarande	20
6.5 Förutsättningar för beviljande och återkallande av tillstånd (19 §).....	21
6.6 Territorialövervakningssamarbete (24 d §)	21

6.7 Övriga påpekanden	22
7 Specialmotivering	24
7.1 Territorialövervakningslagen	24
7.2 Militärfordonslagen	34
7.3 Lagen om export av försvarsmateriel	35
7.4 Skjutvapenlagen	35
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	36
9 Ikraftträdande	36
10 Förhållande till andra propositioner	36
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	36
LAGFÖRSLAG	39
Lag om ändring av territorialövervakningslagen	39
Lag om ändring av 1 och 2 § i militärfordonslagen	45
Lag om ändring av 2 § i lagen om export av försvarsmateriel	46
Lag om ändring av 17 § i skjutvapenlagen	47
BILAGOR	48
PARALLELLTEXT	48
Lag om ändring av territorialövervakningslagen	48
Lag om ändring av 1 och 2 § i militärfordonslagen	57
Lag om ändring av 2 § i lagen om export av försvarsmateriel	58
Lag om ändring av 17 § i skjutvapenlagen	59

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Territorialövervakningslagen (755/2000) trädde i kraft den 1 januari 2001. Lagen har ändrats flera gånger under den tid som den har varit i kraft.

Republikens president beslutade den 17 maj 2022 på framställning av statsrådet att Finland meddelar Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) att Finland är intresserat av att föra samtal om att ansluta sig till Nato. Efter att statsöverhuvudena i Natos medlemsstater fattat beslut om saken den 29 juni 2022 fördes anslutningssamtal den 4 juli 2022 och Finlands anslutningsprotokoll undertecknades den 5 juli 2022. Efter att alla medlemsstater hade ratificerat Finlands anslutningsprotokoll och Finland nationellt godkänt medlemskapet blev Finland medlem i Nato den 4 april 2023.

I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering (avsnitt 8.1. En internationell och aktiv Natomedlem) finns flera skrivningar med anknytning till lagstiftningen inom försvarsministeriets förvaltningsområde och därmed också territorialövervakningslagstiftningen. Enligt regeringsprogrammet förbereder sig Finland som medlem i Nato på att ta emot bistånd från sina allierade och att ge bistånd till sina allierade. Finland deltar fullt ut i all verksamhet inom Nato, inklusive uppgifter i Natos kollektiva försvar i fredstid, och förbinder sig till Natos 360-gradersperspektiv, dvs. hela alliansens avskräckning och kollektiva försvar. Som Natomedlem skapar Finland säkerhet och är en pålitlig samarbetspartner som för sin del främjar Natos trovärdighet och funktionsförmåga, såväl i våra närområden som globalt. Dessutom bedömer regeringen behoven av ändringar i den lagstiftning som gäller Natomedlemskapet och inleder omedelbart de förberedelser som behövs.

Finlands Natomedlemskap medför behov av ändringar i den nationella lagstiftningen, även territorialövervakningslagen.

1.2 Beredning

Försvarsministeriet tillsatte den 2 februari 2023 en arbetsgrupp med uppdrag att bedöma de behov av lagändringar som följer av Finlands anslutning till Nordatlantiska fördragsorganisationen och att bereda behövliga utkast till lagstiftning inom försvarsministeriets ansvarsområde. I arbetsgruppen ingår företrädare för lagberednings- och rättsenheten vid försvarsministeriets förvaltningspolitiska avdelning, försvarspolitiska avdelningen samt Huvudstaben. I arbetsgruppen ingår dessutom en permanent sakkunnig från försvarsministeriet. Arbetsgruppen har identifierat behov av att ändra territorialövervakningslagen till följd av Finlands Natomedlemskap.

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid försvarsministeriet i samarbete med Huvudstaben som en del av ovannämnda arbetsgrupps arbete.

Utkastet till proposition var på remiss från den 26 juni till den 21 augusti 2024. Utlåtande begärdes av alla ministerier, republikens presidents kansli, Huvudstaben, Gränsbevakningsväsendets stab, Polisstyrelsen, riksdagens justitieombudsmans kansli, justitiekanslern i statsrådet samt Transport- och kommunikationsverket Traficom.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Territorialövervakningslagen

2.1.1 Inledning

Enligt 3 § i lagen om försvarsmakten (551/2007) övervakar Försvarsmakten Finlands land- och vattenområde samt luftrum och tryggar den territoriella integriteten på det sätt som föreskrivs i territorialövervakningslagen.

Till en stats suveränitet hör dess territoriella integritet, av vilken följer att de statliga myndigheterna med stöd av lag är behöriga att upprätthålla och vid behov försvara statens territoriella integritet och vid behov ingripa i handlingar som kränker den. Rikets territoriella integritet övervakas, och den tryggas genom att vid behov användas maktmedel. Bestämmelser om övervakningen och trygghandlingarna av Finlands territoriella integritet, dvs. territorialövervakningen, finns i territorialövervakningslagen. I territorialövervakningslagen föreskrivs också om förutsättningarna för ankomst av främmande staters militärpersoner och militärfordon samt statsluftfartyg och statsfartyg till finskt territorium och för deras uppehåll där, om tillståndsförfaranden, om de myndigheter som deltar i övervakningen och trygghandlingarna av den territoriella integriteten samt om myndigheternas uppgifter och befogenheter.

Övervakningen och trygghandlingarna av rikets territoriella integritet ombesörjs av militär-, gränsbevaknings-, polis-, tull-, sjöfarts- och luftfartsmyndigheterna. Ledningen och samordningen av territorialövervakningsmyndigheternas verksamhet ankommer på försvarsministeriet.

Enligt 3 § i territorialövervakningslagen gäller om ankomst till finskt territorium, uppehåll i landet och avresa från landet utöver denna lag vad som särskilt bestäms därom eller föreskrivs i internationella avtal som är förpliktande för Finland. I regeringens proposition om territorialövervakningslagen (RP 38/2000) konstateras att territorialövervakningslagen är en allmän lag om territorialövervakning och att det kan alltså hända att bestämmelser i någon speciallag eller något internationellt fördrag eller andra internationella förpliktelser, t.ex. internationell sedvanerätt, tillämpas i första hand före territorialövervakningslagen.

Enligt 4 § 1 mom. i territorialövervakningslagen får en militärperson från en främmande stat inte utan tillstånd överskrida gränsen till finskt territorium eller uppehålla sig i landet, om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland. Detsamma gäller i fråga om ett militärfordon från en främmande stat. Enligt 5 § 1 mom. i territorialövervakningslagen får ett statsluftfartyg och ett statsfartyg från en främmande stat ankomma till finskt territorium och uppehålla sig i landet endast med stöd av ett för Finland förpliktande internationellt avtal eller med stöd av ett tillstånd, om det inte är fråga om ett statsluftfartyg eller ett statsfartyg med en främmande stats statsöverhuvud ombord eller ankomst till finskt territorium för ett brådskande räddningsuppdrag, ett gränssäkerhetsuppdrag, ett uppdrag som gäller avväjande av miljöskador eller för att assistera vintersjöfarten. Statsfartyg från en främmande stat behöver inte tillstånd för ankomst till finskt territorium, om det är fråga om oskadlig genomfart.

En främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg behöver alltså i regel tillstånd för att komma till finskt territorium och uppehålla sig i landet.

Territorialövervakningslagen innehåller också andra begränsande bestämmelser. I 6 § föreskrivs om särskilda begränsningar som gäller statsluftfartyg. Enligt 1 mom. får en främmande

stats statsluftfartyg inte inom Finlands territorium utan tillstånd 1) vara försett med ammunition eller stridsmedel, 2) vara försett med militär spaningsutrustning, 3) ilandsätta beväpnade militärpersoner eller militäravdelningar.

I 7 § föreskrivs det på motsvarande sätt om särskilda begränsningar som gäller statsfartyg. En främmande stats statsfartyg får inte utan tillstånd 1) inom finskt territorium använda luftfartyg, undervattensfarkoster eller undersöknings- eller forskningsapparat som finns ombord på fartyget, 2) inom Finlands territorialvatten sjösätta dykare eller båtar eller andra transportmedel som är bestyckade eller bemannade med beväpnade militärpersoner, inte heller 3) inom finskt territorium landsätta beväpnade militärpersoner eller militäravdelningar.

I 8 § föreskrivs dessutom om särskilda begränsningar som gäller ubåtar. Enligt bestämmelsen ska ubåtar och övriga undervattensfarkoster från en främmande stat inom Finlands territorialvatten vara i övervattensläge, om inte tillstånd för dykning har beviljats.

Enligt 9 § får en militärperson eller en militäravdelning från en främmande stat inte utan tillstånd delta i en militär övning eller föranstalta en sådan inom finskt territorium, om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland. Detsamma gäller en främmande stats statsluftfartyg och statsfartyg.

I 10 § föreskrivs det om tillståndsmyndigheter samt tillstånds- och anmälningsförfarandet. Enligt bestämmelsen handläggs och avgörs tillståndsärenden som avses i 4–8 § av huvudstaben. Försvarsministeriet avgör ett i 9 § avsett tillståndsärende och kan dessutom förbehålla sig beslutanderätten i ett ärende som avses i detta moment och som annars ska avgöras av huvudstaben.

2.1.2 Territorialövervakningssamarbete och lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet

I 24 d § i den gällande territorialövervakningslagen ingår bestämmelser om territorialövervakningssamarbete. Enligt 1 mom. finns bestämmelser om begärande av stöd av en annan stat, Europeiska unionen eller en internationell organisation vid territorialövervakningen och samverkan med en annan stat, Europeiska unionen eller en internationell organisation vid territorialövervakningen i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet (418/2017) och i lagen om försvarsmakten (551/2007). Enligt 2 mom. kan Försvarsmakten med stöd av ett beslut som avses i 1 mom. vidta åtgärder som gäller verkställigheten av beslutet.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om försvarsmakten, territorialövervakningslagen och värnpliktslagen RP 94/2016 föreslogs att en bestämmelse om att stöd gällande territorialövervakningen ska kunna begäras av militärmyndigheten i en annan stat ska fogas till territorialövervakningslagen (24 d §). I motiveringen till bestämmelsen konstateras att för att ge Finland stöd ska ett militärt luftfartyg eller örlogsfartyg från en annan stat vid behov också kunna komma in på finskt territorium och stödja sig på en hamn eller militär- eller samverkansflygplats. Ett fartyg från en annan stat ska dock inte ha rätt att på eget initiativ komma in på finskt territorium, utan det ska ske på begäran av den ledning som svarar för Försvarsmaktens territorialövervakning (Marinstaben eller Flygstaben). Ett särskilt tillstånd enligt territorialövervakningslagen för ankomst till finskt territorium förutsätts inte i dessa fall.

Trots att utgångspunkten på det sätt som anges ovan har ansetts vara att i de situationen som avses i 24 d § i territorialövervakningslagen förutsätts inget separat tillstånd enligt

territorialövervakningslagen för ankomst till Finlands territorium, innehåller lagen ändå ingen uttrycklig bestämmelse om saken.

Enligt regeringens proposition som gäller anslutning till nordatlantiska fördraget (RP 315/2022 rd, s. 34) tillämpas på beslutsfattande som gäller deltagande i Natos verksamhet från fall till fall lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet, lagen om militär krishantering eller den sektorspecifika lagstiftningen, såsom lagen om försvarsmakten.

Enligt regeringens proposition som gäller anslutning till nordatlantiska fördraget (RP 315/2022 rd, s. 31) ska beslut om deltagande i det kollektiva försvaret i Finland eller utanför Finland i enlighet med artikel 5 i nordatlantiska fördraget fattas med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet. På deltagande i sådana åtgärder som avses i artikel 5 i nordatlantiska fördraget i situationer där Finland kan råka i en väpnad konflikt som kan karaktäriseras som krig, tillämpas det förfarande som enligt 93 § 1 mom. i grundlagen ska iakttas vid beslut om krig och fred.

Enligt regeringens proposition fattas vidare beslut om deltagande i uppgifter inom Natos kollektiva försvar i fredstid med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten. Även i fortsättningen kommer beslut om deltagande i uppgifter inom Natos militära krishanteringsuppdrag att fattas med stöd av lagen om militär krishantering.

I framtiden skulle t.ex. territorialövervakningsverksamheten kunna effektiviseras genom att stödja sig på alliansens gemensamma, och de enskilda allierade ländernas, prestationsförmågor, på det sätt som Natomedlemskapet möjliggör. Internationell samverkan inom territorialövervakningen innebär såväl operativa och ekonomiska synergifördelningar för alla parter. Nato övervakar som en av sina permanenta funktioner hela alliansens luftrum och det vore nyttigt att samordna övervakningen med Finlands territorialövervakningsmyndigheter på ett så effektivt och ekonomiskt sätt som möjligt.

2.1.3 Avtalet mellan parterna i Nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (Nato Sofa)

Avtalet mellan parterna i Nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (FördrS 23 och 24/2024, nedan Nato Sofa) medför inte i sig rätt för en främmande stats styrkor att resa in i den mottagande statens territorium, utan detta förutsätter alltid den mottagande statens samtycke. Saken konstateras också i regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor och av protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget samt lagar i anslutning till dem (RP 90/2023 rd), enligt vilken det bör beaktas att en militärperson från en främmande stat enligt 4 § i den gällande territorialövervakningslagen inte får överskrida gränsen till finskt territorium eller uppehålla sig i landet, om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland. Nato Sofa är inte ett sådant internationellt avtal som avses i den bestämmelsen, med beaktande av att inresa i enlighet med avtalets ingress förutsätter den mottagande statens samtycke.

Tillämpningspraxis som gäller saken har sedan ändrats jämfört med den tidpunkt då den gällande territorialövervakningslagen trädde i kraft (1.1.2001). I regeringens proposition om territorialövervakningslagen RP 38/2000 rd konstateras att till de internationella fördrag som ska tillämpas före den föreslagna territorialövervakningslagens bestämmelser hör avtalet mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och andra stater som deltar i Partnerskap för

fred om status för deras styrkor (FördrS 64–65/1997), som ansluter sig till det 1994 inledda programmet för Partnerskap för fred (Partnership for Peace).

2.1.4 Avtalet mellan Finland och Förenta staterna om försvarssamarbete

Avtalet mellan Finland och Förenta staterna om försvarssamarbete är ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland (RP 58/2024 rd – RSv 67/2024 rd), och enligt artikel 11.2 i avtalet får i enlighet med lämpliga samordnings- och anmälningsförfaranden luftfartyg, fartyg och fordon som används av amerikanska styrkor eller enbart för deras räkning resa in i, resa ut från och röra sig fritt på finskt territorium. Av bestämmelsen följer att amerikanska styrkors inresa och uppehåll i finskt territorium inte av Förenta staterna förutsätter separata tillstånd enligt territorialövervakningslagen (RP 58/2024 rd, s. 159).

Trots att bestämmelser i internationella avtal och andra internationella förpliktelser enligt 3 § i territorialövervakningslagen kan bli tillämpliga framom territorialövervakningslagen på det sätt som beskrivs i avsnitt 2.1, vore det ändamålsenligt att för tydlighetens skull beakta avtalet mellan Finland och Förenta staterna i territorialövervakningslagens tillståndsbestämmelser så att till bestämmelserna fogas ett undantag gällande internationella avtal som för förpliktande för Finland.

Det vore ändamålsenligt att göra vissa ändringar i territorialövervakningslagens bestämmelser om inresa samt bl.a. i bestämmelserna om särskilda begränsningar som gäller statsluftfartyg, statsfartyg samt ubåtar till följd av Finlands Natomedlemskap samt avtalet mellan Finland och Förenta staterna om försvarssamarbete. Exempelvis den internationella övervakningsverksamheten samt annan internationell verksamhet på finskt territorium kommer att öka, och därför är det ändamålsenligt att territorialövervakningslagens bestämmelser om ankomst till landet är ajour.

2.2 Statsrådets förordning om territorialövervakning

Statsrådets förordning om territorialövervakning (971/2000, nedan *territorialövervakningsförordningen*) trädde i kraft den 1 januari 2001. Förordningen innehåller närmare bestämmelser i anslutning till bl.a. ansökan som gäller ankomst till landet, uppgifter som ska lämnas i ansökan samt andra tillståndsärenden som avses i territorialövervakningslagen.

I 3 § i territorialövervakningsförordningen föreskrivs det om tillstånd och ansökan som gäller återkommande ankomst till landet. Enligt 1 mom. kan tillstånd att ankomma till finskt territorium beviljas en militärperson och ett militärfordon, ett statsluftfartyg eller ett statsfartyg från en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller en stat som tillämpar Schengenregelverket så att tillståndet är i kraft under en bestämd tid om högst ett kalenderår i sänder.

I och med Finlands Natomedlemskap är det inte ändamålsenligt att sådana viktiga allierade som t.ex. Kanada och Storbritannien på grund av de gällande bestämmelserna inte kan beviljas tillstånd till återkommande ankomst till landet. Av denna orsak bör bestämmelsen om tillstånd till återkommande ankomst till landet ändras. Dessutom har det ansetts att bestämmelsen bör lyftas upp på lagnivå i territorialövervakningslagen i stället för att finnas i statsrådets förordning.

Finland deltar också inom ramen för Europeiska unionen i arrangemang för att lätta upp processerna för ankomst till landet. Inom denna ram finns också möjlighet att genom gemensamt överenskomna förfaranden lätta upp förfarandena i anslutning till militär ankomst

till landet i fråga om bl.a. ansökningstider och de uppgifter som förutsätts i ansökningarna samt ansökningskraven. Dessa förfaranden stödjer också Finlands verksamhet som medlemsland i Nato. Det smidigare förfarandet i anslutning till ansökningstiderna beaktas i statsrådets förordning om territorialövervakning.

2.3 Militärfordonslagen

Militärfordonslagen (332/2023) trädde i kraft den 1 juli 2023. Lagen innehåller bestämmelser om klassificering av militärfordon och kombinationer där de ingår samt om deras konstruktion, manöverorgan, system, komponenter, separata enheter, delar och utrustning, miljöegenskaper, godkännande och registrering samt besiktning. Lagen innehåller dessutom bestämmelser om tillsyn över användningen av fordon inom Försvarsmakten samt om granskning av deras skick och av registeruppgifterna om dem. I lagen föreskrivs det också om konstaterande av överensstämmelse med kraven och om tillsyn över trafikdugligheten för internationella militärfordon som tillhör en främmande stat eller en internationell organisation och som befinner sig i Finland med stöd av ett tillstånd enligt territorialövervakningslagen.

2.4 Lagen om export av försvarsmateriel

Lagen om export av försvarsmateriel (282/2012) trädde i kraft den 30 juni 2012. I lagen föreskrivs om övervakning av export, överföring, förmedling och transitering av försvarsmateriel och om övervakningsförfarandet. I 2 § föreskrivs om avgränsning av lagens tillämpningsområde. Enligt 2 § 4 punkten tillämpas lagen inte om det för verksamheten har beviljats tillstånd med stöd av territorialövervakningslagen.

Enligt 3 § avses med försvarsmateriel produkter som omfattas av Europeiska unionens gemensamma militära förteckning (den militära förteckningen) och som enligt sina egenskaper har delats in i 22 produktklasser och är särskilt utformade för militär användning samt för dessa utformade komponenter, tilläggsanordningar, tillbehör, utrustning och system. Med försvarsmateriel avses också know-how och tillverkningsrätt som sammanhänger med tillverkning av försvarsmateriel.

2.5 Skjutvapenlagen

Skjutvapenlagen (1/1998) trädde i kraft den 1 mars 1998. Enligt 1 § tillämpas lagen på skjutvapen, vapendelar, patroner, med undantag för lösa patroner, och särskilt farliga projektiler. Lagen tillämpas också på robot- och raketuppskjutningssystem, gassprayer samt effektiva luftvapen.

I 17 § föreskrivs om undantag från lagens tillämpningsområde. Enligt 10 punkten underpunkt c gäller lagen inte överföring till eller från Finland, införsel, utförsel, tillverkning, reparation, modifiering och innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som hör till en främmande stats väpnade styrkor, om tillstånd för verksamheten har beviljats med stöd av territorialövervakningslagen (755/2000). Dessutom har 17 § 10 punkten underpunkt a ändrats genom lagen om ändring av skjutvapenlagen (486/2024) så att lagen inte heller gäller överföring till eller från Finland, införsel, utförsel, tillverkning, reparation, modifiering och innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som hör till en främmande stats väpnade styrkor, om verksamheten omfattas av avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (FördrS 24/2024), protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget (FördrS 26/2024), avtalet mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (FördrS 65/1997) eller dess andra

tilläggsprotokoll (FördrS 73/2005) eller avtalet mellan Republiken Finlands regering och Förenta staternas regering om försvarssamarbete .

3 Målsättningar

Syftet med propositionen är att göra de ändringar i territorialövervakningslagen som anses ändamålsenliga med anledning av att den internationella verksamheten ökar framför allt på grund av Finlands Natomedlemskap. Målet är att beakta Finlands Natomedlemskap i bestämmelserna om ankomst till landet och om tillstånd till ankomst till landet. Målet är också att beakta ett smidigare samarbete med Natos medlemsstater när deras styrkor kommer till Finland, t.ex. för övningsverksamhet.

Ett ytterligare syfte är att klargör arrangemangen i samband med mottagandet av internationellt bistånd och samarbetsarrangemanen när denna verksamhet är förenad med att en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg eller statsfartyg ankommer till finskt territorium och ankomsten till landet grundar sig på ett beslut som har fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet (418/2017) eller lagen om försvarsmakten.

Syftet är också att beakta de ändringar som i denna proposition föreslås i territorialövervakningslagen i militärfordonslagen, lagen om export av försvarsmateriel och skjutvapenlagen.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.1.1 Territorialövervakningslagen

I propositionen föreslås det att territorialövervakningslagens bestämmelser om tillstånd till ankomst till landet preciseras. Huvudregeln i lagen förblir dock att i princip får militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg från en främmande stat ankomma till finskt territorium och uppehålla sig i landet endast med stöd av tillstånd till ankomst till landet som beviljats på ansökan.

Det föreslås att till territorialövervakningslagen fogas en bestämmelse enligt vilken tillstånd att ankomma till finskt territorium kan utan uttrycklig ansökan beviljas militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg från en medlemsstat i Nordatlantiska fördragsorganisationen, från en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller från en stat som tillämpar Schengenregelverket.

Det föreslås att till territorialövervakningslagen fogas en bestämmelse enligt 3 § 1 mom. i statsrådets gällande förordning om territorialövervakning som gäller tillstånd till återkommande ankomst till landet. Dessutom föreslås det att bestämmelsen ändras så att tillstånd att under en bestämd tid om högst ett kalenderår ankomma till finskt territorium kan på ansökan beviljas inte bara militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg från en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller en stat som tillämpar Schengenregelverket utan också militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg från en medlemsstat i Nordatlantiska fördragsorganisationen.

Det föreslås också att lagen utökas med en klargörande bestämmelse enligt vilken det inte ska förutsättas att en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg eller statsfartyg

har tillstånd till ankomst till landet enligt territorialövervakningslagen i sådana situationer där ankomsten av en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg eller statsfartyg till finskt territorium hänför sig till ett beslut om mottagande av bistånd som Finland begärt eller om samverkan inom finskt territorium i enlighet med lagen om beslutandefattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

Dessutom förslås det att territorialövervakningslagens bestämmelse om territorialövervakningssamarbete ändras så att ett uttryckligt omnämnande av Nato som en sådan internationell organisation som avses i bestämmelsen fogas till bestämmelsens ordalydelse.

I lagen föreslås också vissa andra enstaka ändringar som man i samband med tillämpningspraxis upptäckt att är nödvändiga samt vissa tekniska ändringar.

4.1.2 Militärfordonslagen

I propositionen föreslås att även militärfordonslagen ändras. I militärfordonslagens bestämmelse om tillämpningsområde i 1 § och i bestämmelsen med definitioner i lagens 2 § föreslås tekniska ändringar till följd av de ändringar som föreslås i territorialövervakningslagen, så att tillämpningen av militärfordonslagen på internationella militärfordon som tillhör en främmande stat eller en internationell organisation och som befinner sig i Finland inte längre binds till att militärfordonet i fråga befinner sig i Finland med stöd av tillstånd enligt territorialövervakningslagen. Till 1 § fogas dessutom ett omnämnande av internationella avtal som är förpliktande för Finland.

4.1.3 Lagen om export av försvarsmateriel

I propositionen föreslås det att 2 § 4 punkten i lagen om export av försvarsmateriel ändras, eftersom det i propositionen föreslås att territorialövervakningslagen utökas med klagörande bestämmelser enligt vilka en främmande stats militärpersoner inte ska behöva tillstånd som beviljats med stöd av territorialövervakningslagen för att inneha vapen på finskt territorium eller en främmande stats statsluftfartyg och statsfartyg inte ska behöva tillstånd som beviljats med stöd av territorialövervakningslagen för vissa verksamheter, om den främmande statens militärpersoners, statsluftfartygs eller statsfartygs ankomst till finskt territorium hänför sig till ett beslut om mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium, som beslut har fattats om med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

Med stöd av det som anförts ovan vore det ändamålsenligt att 2 § om avgränsning av tillämpningsområdet i lagen om export av försvarsmateriel skulle täcka även sådana situationer där tillstånd för verksamheten inte förutsätts enligt territorialövervakningslagen.

4.1.4 Skjutvapenlagen

I propositionen föreslås det att 17 § 10 punkten underpunkt c i skjutvapenlagen ändras, eftersom det i propositionen föreslås att territorialövervakningslagen utökas med nya bestämmelser enligt vilka en främmande stats militärpersoner inte ska behöva tillstånd för att inneha skjutvapen under sin vistelse i Finland eller en främmande stats statsluftfartyg och statsfartyg inte ska behöva tillstånd för vissa verksamheter, om den främmande statens militärpersoners, statsluftfartygs eller statsfartygs ankomst till finskt territorium hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och beslutet därom har

fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

Med stöd av det som anförts ovan vore det ändamålsenligt att 17 § 10 punkten underpunkt c om avgränsning av tillämpningsområdet i skjutvapenlagen skulle täcka även sådana situationer där tillstånd för verksamheten inte förutsätts enligt territorialövervakningslagen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Konsekvenser för den nationella säkerheten och försvaret

Propositionen har en positiv inverkan på den nationella säkerheten och på tryggandet av Finlands suveränitet, eftersom strävan med territorialövervakningslagens bestämmelser är att i första hand skydda Finlands autonomi. De föreslagna bestämmelserna har dessutom positiva effekter på förutsättningarna för militärt försvar. Enligt artikel 3 i nordatlantiska fördraget ska parterna, var för sig och tillsammans, genom kontinuerlig och effektiv egen beredskap och ömsesidigt bistånd, upprätthålla och utveckla sin individuella och kollektiva förmåga att stå emot väpnade angrepp. Med hjälp av de föreslagna bestämmelserna blir det också möjligt att utveckla de ovannämnda skyldigheterna enligt artikel 3 i nordatlantiska fördraget och försvarets verksamhetsbetingelser för sig och tillsammans med Natos medlemsstater. Genom bestämmelserna förenhetligas också tillvägagångssätten vid ankomst till landet för Finlands del.

4.2.2 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen bedöms ha vissa några ekonomiska konsekvenser, som preciseras när beredningen framskider.

4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna

Propositionen bedöms i någon mån minska Huvudstabens arbetsbörda i anslutning till beviljandet av tillstånd till ankomst till landet. Eftersom alla beväpnade styrkor från Natos medlemsstater kan beviljas tillstånd som ger rätt till återkommande ankomst till landet med stöd av de föreslagna bestämmelserna, behöver det i framtiden inte beviljas separat tillstånd till ankomst till landet för t.ex. varje ankomst till finskt territorium, om de beväpnade styrkorna från en viss medlemstat har beviljats tillstånd som ger rätt till återkommande ankomst till landet.

Den ändring av 19 § 1 mom. i territorialövervakningslagen som gäller möjlighet för tillståndsmyndigheten att ansöka om att en säkerhetsutredning av företag görs om den som ansöker om tillstånd påverkar Skyddspolisen, eftersom den är behörig myndighet som gör säkerhetsutredning av företag. Bedömningen är att det kommer att ansökas om några sådana säkerhetsutredningar av företag som avses i paragrafen per år. Antalet bedöms inte vara stort, eftersom det inte finns många aktörer med koppling till exempelvis havsvindkraftsbyggande i Finland och en del av dessa företag redan har gällande intyg över utförd säkerhetsutredning av företag. På grund av de ovannämnda omständigheterna har förslaget ingen stor inverkan på Skyddspolisens arbetsmängd.

De föreslagna bestämmelserna bedöms inte ha några direkta konsekvenser för grunderna för myndigheternas samarbete. Den utökade verksamheten, t.ex. internationell övningsverksamhet i Finland, kan föranleda behov av mångsidigare samarbete med t.ex. polisen och Gränsbevakningsväsendet. Den utökade verksamheten beror dock inte uttryckligen på de bestämmelser som nu föreslås.

4.2.4 Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna

I propositionen föreslås inga sådana bestämmelser som t.ex. skulle begränsa de rättigheter som föreskrivs i grundlagen. Propositionen har således inga direkta konsekvenser för individernas grundläggande fri- och rättigheter eller de mänskliga rättigheterna.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Avsikten med denna proposition är att göra de ändringar i territorialövervakningslagen som anses ändamålsenliga med anledning av att den internationella verksamheten ökar framför allt på grund av Natomedlemskapet. Som alternativ till att ändra enstaka bestämmelser i lagen granskades en totalreform av lagen, men när beredningen framskred beslöt man att behovet av en totalreform bedöms senare, när man har fått erfarenhet av tillämpningspraxis i fråga om de ändringar som föreslås i denna proposition.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

5.2.1 Sverige

I Sverige är den centrala förordning som reglerar territorialövervakningen Tillträdesförordningen (1992:118). Där föreskrivs om tillträde till och genomfart på svenskt territorium för utländska statsfartyg, statsluftfartyg och militära fordon i fredstid.

Tillståndsmyndighet är den svenska Försvarsmakten eller regeringen. Försvarsmakten är behörig att meddela behövliga tillstånd för tillträde till svenskt territorium i fråga om utländska statsfartyg som används för arbete med bojar och andra sjösäkerhetsanordningar på begäran av Sjöfartsverket, andra utländska statsfartyg än örlogsfartyg som används för motsvarande syfte på begäran av Kustbevakningen, andra utländska statsluftfartyg än militära stridsflygplan på begäran av Sjöfartsverket, och andra utländska militära fordon än stridsfordon på begäran av Tullverket. Dessutom får Försvarsmakten meddela tillstånd för tillträde i fråga om utländska statsluftfartyg som genomför verksamhet enligt det s.k. Open Skies-avtalet (Fördraget om observationsflygningar, SÖ 2002:61). Försvarsmakten är behörig att på begäran av en kommun eller en statlig myndighet som svarar för räddningstjänsten meddela utländska statsfartyg, statsluftfartyg och militära fordon tillstånd för tillträde till svenskt territorium vid räddningsinsatser eller vid övning av sådana insatser. Regeringen meddelar dock utländska statsfartyg, statsluftfartyg och militära fordon andra tillstånd för tillträde till svenskt territorium. I de situationer där regeringen är tillståndsmyndighet meddelar Försvarsmakten närmare föreskrifter om praktiska saker i anslutning till tillträdet. Dessa föreskrifter gäller fartyg och fordon från icke-krigförande länder.

De tillstånd som omfattas av regeringens behörighet behandlas i Försvarsdepartementet vid Regeringskansliet. Dit styrs de tillståndsansökningar som gäller tillträde och övningar i fråga om utländska strids-, utbildnings- och signalspaningsplan, stridshelikoptrar, örlogsfartyg och militära fordon. Ansökningar som gäller tillstånd för tillträde vid räddningsinsatser eller vid övning av sådana insatser styrs direkt till Försvarsmakten. Vid Försvarsmakten svarar Tillståndssektionen vid Insatsstabens genomförandeavdelning (HKV INSS J3 Tillstånd) för tillståndsförfarandet och frågor som gäller det.

Tillstånd behövs inte för andra utländska statsfartyg än örlogsfartyg eller andra utländska statsluftfartyg än militära stridsflygplan som används av utländska tjänstemän som utför vissa

myndighetsuppgifter på svenskt territorium. Till dessa hör polisuppgifter med stöd av bestämmelserna om operativt samarbete i lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete, tulluppgifter med stöd av bestämmelserna om gränsöverskridande tullsamarbete i lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete, samt uppgifter i en insats enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 om den europeiska gräns- och kustbevakningen. Dessutom finns det ytterligare några undantag som inte förutsätter tillstånd för tillträde. Enligt förordningen förutsätts tillstånd för tillträde inte i fråga om utländska statsfartygs genomfart av svenskt territorialhav, och inte i fråga om utländska statsluftfartyg för genomfart i luftrummet över det svenska territorialhavet i Öresund. Tillstånd behövs inte heller för statsfartyg och statsluftfartyg som är i nöd eller som används av ett utländskt statsöverhuvud vid besök i Sverige.

Det är dock i princip inte tillåtet att göra uppehåll inom svenskt territorium utan tillstånd. Om ett utländskt statsfartyg, med hänsyn till dess sjösäkerhet, ändå tvingas att göra uppehåll inom svenskt territorium, ska detta snarast anmälas till Kustbevakningen. Regeringen och Försvarsmakten meddelar utländska statsfartyg tillstånd att göra uppehåll när de befinner sig inom svenskt territorium enligt samma behörighetsfördelning som när de beviljar tillstånd för tillträde.

I Tillträdesförordningen föreskrivs också om tillstånd för övningar. Tillstånd för övningar beviljas av regeringen. Tillstånd förutsätts för utländska statsfartygs och statsluftfartygs och utländska militära avdelningars skjutövningar och andra övningar än övningar av räddningsinsatser, för vilka Försvarsmakten meddelar tillstånd i enlighet med vad som beskrivs ovan. Försvarsmakten meddelar tillstånd även för övningar som sker inom ramen för internationell militär test-, utbildnings- och övningsverksamhet. För övningar som i sin helhet kan genomföras inom ett fartyg eller ett luftfartyg behövs inte tillstånd. I förordningen förbjuds helt och hållet krigförande staters statsfartyg eller statsluftfartyg att bedriva övningar inom svenskt territorium.

Försvarsmakten fungerar som egentlig territorialövervakningsmyndighet. Närmare bestämmelser om Försvarsmaktens uppgifter och verksamhet i anslutning till territorialövervakningen finns i Förordningen (1982:756) om Försvarsmaktens ingripanden vid kränkningar av Sveriges territorium under fred och neutralitet (IKFN-förordningen). Enligt den ska Försvarsmakten upptäcka och avvisa kränkningar av svenskt territorium och i samarbete med civila myndigheter ingripa vid andra överträdelser av tillträdesförordningen. Försvarsmakten ska också medverka vid tillsynen av vattenområden av särskild betydelse för det militära försvaret som har beslutats vara skyddsobjekt enligt lag, och medverka vid kontroll av sjöfarten och luftfarten.

I Sverige föreskrivs det om internationellt myndighetssamarbete separat för respektive myndighet i de lagar som gäller internationellt samarbete. Det föreskrivs alltså inte om territorialövervakningssamarbete genom separata författningar. I Sverige föreskrivs det om militärt stöd i lagen om operativt militärt stöd (2020:782). I en promemoria om en lagändring (Promemoria Fö2020/01229 2022-05-03 Förbättrade rättsliga förutsättningar för att ta emot militärt stöd från andra stater) konstateras att tillstånd krävs som huvudregel för utländska statsluftfartygs tillträde till Sverige. Sådana tillstånd meddelas av regeringen när det gäller stridsflygplan och av Försvarsmakten när det gäller andra utländska statsluftfartyg. Det finns alltså enligt gällande rätt förutsättningar att i ett regeringsbeslut om att begära operativt militärt stöd från en stat inkludera ett tillstånd till att den berörda statens stridsflyg som ingår i stödet tillträder svenskt territorium.

5.2.2 Norge

I Norge är den centrala författningen som gäller utländska fartygs ankomst till landet förordningen om ankomst till och uppehåll på norsk territorium för utländska militära och civila fartyg (Forskrift om adgang til og opphold på norsk territorium under fredsforhold for fremmede militære og sivile statsfartøyer FOR-1997-05-02-396). Förordningen gäller på samma sätt som den svenska Tillträdesförordningen förfarandena under fredstid, och i enlighet med 1 § kan Försvarsdepartementet i kris- och krigssituationer helt eller delvis ogiltigförklara förordningen. Enligt 3 § i förordningen får utländska militära och civila statsfartyg ankomma till norsk territorium först efter att de på förhand inhämtat tillstånd på diplomatisk väg. Tillståndsmyndighet är Utrikesdepartementet och beskickningar inom den norska utrikesförvaltningen. Tillståndsansökningar som gäller ankomst till och uppehåll på norskt territorium ska lämnas till dem. I förordningen ingår också närmare bestämmelser om tillståndsförfarandet och de tidsfrister som hänför sig till det. Krigsövningar som inte har beviljats tillstånd förbjuds separat. I 14 § i förordningen förbjuds varje form av övning, träning eller annan militär aktivitet inom norskt territorium som inte ordnas i enlighet med godkända norska övningsplaner eller som inte på förhand erhållit tillstånd från norska myndigheter.

I 1 § i förordningen föreskrivs att bestämmelserna i förordningen hindrar inte aktivitet i enligt övningar som fastställts i försvarschefens övningsprogram eller enligt de vapenkontrollavtal som Norge är part i. I enlighet med 3 § i förordningen utgör alltså utländska militära och civila statsfartyg som ska delta i övningar enligt försvarschefens övningsprogram ett undantag från tillståndskravet. De kan anses ha fått godkännande redan i övningsordern. Tillstånd förutsätts inte heller för genomfart i territorialvatten eller för att stanna eller ankra i norskt territorialvatten under genomfarten om detta är nödvändig på grund av force majeure eller sjönöd eller för att ge hjälp till personer, fartyg eller luftfartyg som är i fara eller nöd. I dessa situationer är fartygen dock rapporteringsskyldiga, och de ska utan dröjsmål underrätta de norska myndigheterna om uppehållet och orsaken till det. Även under genomfart ska utländska fartyg rapportera sin position och planerade rutt med sex timmars mellanrum.

5.2.3 Danmark

Enligt 156 § i den danska luftfartslagen (LBK nr 1149 af 13/10/2017 Bekendtgørelse af lov om luftfart) får luftfart över danskt område med främmande militära luftfartyg äga rum endast med stöd av tillstånd som erhållits på förhand eller enligt de bestämmelser som gäller främmande militära luftfartygs tillträde till danskt område i fredstid. Enligt bestämmelsen är behörig tillståndsmyndighet i fråga om militära luftfartyg försvarsministern efter att ha hört transport-, byggnads- och bostadsministern och i andra fall transport-, byggnads- och bostadsministern.

Den viktigaste författningen som reglerar främmande örlogsfartygs ankomst till landet är förordningen om främmande örlogsfartygs och militära luftfartygs tillträde till danskt område i fredstid (nedan ankomstförordningen, AND nr 224 af 16/04/1999: Anordning om fremmede orlogsfartøjers og militære luftfartøjers adgang til dansk område under fredsforhold). Förordningen tillämpas på främmande örlogsfartygs och militära luftfartygs tillträde till danskt område när såväl Danmark som den stat som fartyget eller luftfartyget tillhör befinner sig i fredstillstånd. Enligt förordningen ska tillstånd till ankomst till landet sökas tio dagar före den planerade ankomsten, och i situationer där tillstånd inte krävs men den främmande staten har ålagts skyldighet att anmäla ankomsten till landet ska anmälan göras tre dagar före ankomsten. Försvarsministern har befogenheter att avvika från bestämmelserna i förordningen.

Med stöd av den danska ankomstförordningen behöver främmande örlogsfartyg med undantag för vissa farleder tillstånd för att ankomma till Danmarks inre vatten. I fråga om dessa farleder

i inre vatten räcker det med anmälan och oskadlig genomfart genom yttre territoriella farvatten behöver inte anmälas, om inte minst tre örlogsfartyg av samma nationalitet företar genomfart samtidigt på samma plats. I nödsituationer behöver tillståndsförfarandet inte iakttas, men ett fartyg i nöd ska underrätta den danska sjöfartsmyndigheten om sin ankomst med internationell signal.

När det gäller militära luftfartyg är tillstånd till ankomst obligatoriskt enligt den danska ankomstförordningen. Militära luftfartyg får flyga över eller landa på danskt område endast om de till det danska lufttrafiktjänsteorganet har inlämnat en ICAO-luftfartsplan (International Civil Aviation Organization), och flygningen i övrigt genomförs i överensstämmelse med ICAO:s riktlinjer samt de bestämmelser som utfärdats av danska luftfartsmyndigheter. Militära luftfartyg som ankommer till landet får inte inom danskt område utan särskilt tillstånd bedriva vetenskaplig eller militär aktivitet. Det är tillåtet för militära luftfartyg att ha fast installerade hängare men utan ammunition eller fotografisk utrustning. Det är förbjudet att använda elektronisk utrustning för annat än navigation över danskt område.

Den danska försvarsmakten har 1989 meddelat ett cirkulär om kränkningar av danskt område (CIR nr 25430 af 01/07/1989: Kundgørelse for Forsvaret. Cirkulære om afvisning af krænkelser af dansk område under fredsforhold). I cirkuläret preciseras användandet av våld och tillvägagångssätten i anslutning till territorialövervakningen i fredstid.

Olovlig flygfotografering kriminaliseras i 110 a § i den danska strafflagen (LBK nr 1360 af 28/09/2022: Bekendtgørelse af straffeloven). Enligt lagbestämmelsen straffas med böter den som uppsåtligt eller av oaktsamhet utan behörigt tillstånd tar fotografier från luftfartyg över danskt område eller offentliggör sådana olovligt tagna fotografier.

5.2.4 Estland

Den viktigaste författningen om ankomst till landet i Estland är försvarslagen (riigikaitseadus). Författningens 35–43 § handlar om militär ankomst till den estniska statens territorium. Landstridskrafterns ankomst till landet, användande av våld och tillståndsförfaranden behandlas i lagens 35–42 § och statsfartygs och statsluftfartygs ankomst till landet regleras i lagens 43 §. I Estland är den behöriga myndigheten för övervakning av gränsen i luften och till sjöss den estniska försvarsmakten och för landgränsens del polisen. Försvarsmakten och polisen kan bistå varandra vid behov.

I 35 § i den estniska försvarslagen förtecknas de orsaker av vilka en främmande stats beväpnade styrkor får uppehålla sig tillfälligt på estniskt territorium. Tillåtna orsaker är deltagande i en internationell militär operation eller övning, deltagande i verksamheten vid en internationell militär stab, genomfart samt planering och genomförande av gemensamma försvarsprojekt. Med stöd av lagens 36 § kan en främmande makts beväpnade styrkor beviljas antingen engångstillstånd att passera gränser eller tillstånd som gör det möjligt att passera gränsen flera gånger. Enligt huvudregeln ska de militärbaser som används under uppehållet samt tidpunkten för besöket antecknas i tillståndet. Enligt 36 § i den estniska försvarslagen är den minister som ansvarar för den inre säkerheten behörig i fråga om föreskrifter om de praktiska ankomstarrangemangen.

Den ansvariga aktören för tillstånd till ankomst till landet som meddelas en främmande makts beväpnade styrkor är med stöd av 37–39 § i den estniska försvarslagen beroende av om Estland och den stat som är andra part i besöket har ett gällande inbördes avtal om gemensamt försvar. En främmande makts beväpnade styrkor som deltar i en internationell militär operation beviljas tillstånd av Estlands regering, om det finns ett avtal om gemensamt försvar mellan den stat vars

beväpnade styrkor ankommer till landet och Estland. I annat fall beviljas tillstånd av det estniska parlamentet. Ovannämnda tillståndsförfarande gäller situationer där en militär operation utförs på estnisk mark samt situationer där den egentliga militära operationen äger rum på en främmande stats territorium. Beslut om tillstånd till ankomst till landet som meddelas för internationella militära övningar, verksamheten vid en internationell militär stab samt genomförande av gemensamma militära projekt fattas av ministern med ansvar för den försvarspolitiska sektorn. Tillstånd till genomfart för en främmande makts beväpnade styrkor meddelas av ministern med ansvar för den försvarspolitiska sektorn, om det finns ett avtal om gemensamt försvar mellan den stat vars bekämpande styrkor ankommer till landet och Estland. I annat fall beviljas tillståndet beroende på truppförbandets storlek av antingen ministern med ansvar för den försvarspolitiska sektorn, Estlands regering eller Estlands parlament. Estlands parlament har dessutom rätt att ersätta beslut som ministern med ansvar för den försvarspolitiska sektorn och Estlands regering fattat i fråga om genomfart för en främmande makts beväpnade styrkor, om den främmande staten och Estland inte har ett gällande avtal om gemensamt försvar.

I 43 § i den estniska försvarslagen föreskrivs om beviljande av diplomattillstånd för statsluftfartyg och statsfartyg. I 1 mom. föreskrivs att beslut om tillstånd som en främmande makts fartyg eller luftfartyg behöver för ankomst till landet fattas av ministern med ansvar för den försvarspolitiska sektorn eller av en person som ministern befullmäktigat. Tillstånd behövs för att ankomma till Estlands luftrum, territorialvatten eller inre vatten, för att landa på estnisk mark eller för att flyga över estniskt område. Enligt 43 § 2 mom. i den estniska försvarslagen ingår bestämmelser om det tillståndsförfarande som ovannämnda åtgärder kräver i författningar som utfärdas av Estlands regering. Med stöd av 3 mom. kan ett tillstånd enligt 1 mom. vara av engångsnatur eller så kan det möjliggöra återkommande ankomst till landet.

Med stöd av den estniska försvarslagen har det utfärdats två förordningar, som preciserar bestämmelserna om ankomst till landet. Den första förordningen handlar om gränspassage för främmande staters beväpnade styrkor, medlemmar av främmande staters beväpnade styrkor och personer som de försörjer samt om anmälningsförfarandet för beväpnade styrkors fordon och utrustning som ankommer till landet (Välisriigi relvajõudude, välisriigi relvajõudude liikme ja tema ülalpeetava piiriületusest ning relvajõudude sõidukite ja kauba üle piiri toimetamisest teavitamise kord, nedan den estniska ankomstförordningen). Den andra förordningen som utfärdats med stöd av den estniska försvarslagen gäller tillståndsförfarandet för statsfartygs tillträde till Estlands territorialvatten och inre vatten samt statsluftfartygs tillträde till estniskt luftrum (Välisriigi sõjalaevale territoriaal- või sisevetesse sisenemise loa ning välisriigi riiklikule õhusõidukile õhuruumi sisenemise loa andmise kord, nedan den estniska förordningen om ankomsttillstånd).

Den estniska ankomstförordningen tillämpas när en främmande makts beväpnade styrkor ankommer till estniskt territorium i något annat syfte än att delta i en internationell militär operation. Med stöd av förordningen beviljas tillstånd till ankomst till landet av ministern med ansvar för den försvarspolitiska sektorn. Tillståndsansökan kan göras av Estlands försvarsmakt, en främmande statsmakt, en internationell militär stab eller en internationell militärakademi och den ska lämnas till Estlands försvarsministerium. Andra än ovannämnda aktörer ska lämna in ansökan om tillstånd till ankomst till Estlands försvarsmakt, som ska foga sitt ställningstagande till godkännande av eller avslag på tillståndsansökan till ansökan och skicka den vidare till Estlands försvarsministerium. Av tillståndsansökan ska framgå de uppgifter som förordningen kräver, såsom personuppgifter för de medlemmar av en främmande makts beväpnade styrkor som ankommer till landet, tidpunkt och plats för det planerade besöket, det planerade gränsövergångsstället samt uppgifter som estnisk kontaktperson.

Dessutom ålägger förordningen myndigheterna skyldighet att underrätta andra berörda myndigheter om tillstånd till ankomst till landet samt om eventuella avvikelser som iakttagits mellan de uppgivna tillståndsuppgifterna och den faktiska ankomsten. Estlands försvarsmakt ska underrätta polisen och gränsbevakningsväsendet om beviljade tillstånd till ankomst till landet samt ge dem väsentlig information om tillståndets innehåll, om en främmande makts beväpnade styrkor inte ankommer till landet för en internationell militär operation. Den behöriga ministern ska underrättas som fordon och utrustning som en främmande makts beväpnade styrkor har med sig i enlighet föreskrifter som utfärdas med stöd av särskild lagstiftning.

Den estniska förordningen om ankomstillstånd tillämpas på förfarandet med tillstånd till ankomst till landet för andra statsfartyg och statsluftfartyg än Natos som används för territorialövervakning i Estland. Förordningen upprepar den estniska försvarslagens bestämmelse om giltigheten av tillstånd till ankomst till landet och de kan vara antingen av engångsnatur eller möjliggöra återkommande ankomst till landet för samma statsfartyg eller statsluftfartyg. Tillstånd till ankomst till landet behövs inte för statsfartygs oskadliga genomfart, som det föreskrivs närmare om i 13 § i lagen om statsgränser (riigipiiri seadus), men Estlands utrikesministerium ska informeras om genomfarten på diplomatisk väg 48 timmar på förhand.

Med stöd av ankomstförordningen ska tillstånd till ankomst till landet enligt huvudregeln sökas minst fem vardagar före den planerade ankomsten hos Estlands försvarsministerium, som ska begära Estlands försvarsmakts ståndpunkt till förordande eller avvisande av ankomsten till landet senast inom en vardag. Försvarsministeriet ska vid behov dessutom höra andra berörda myndigheter. Beslut på ansökan om tillstånd till ankomst till landet ska meddelas inom en vardag från de berörda myndigheternas utlåtanden och tillståndsbeslutet kan förenas med villkor.

Natos statsfartyg kan beviljas tillstånd till ankomst till landet utan att de berörda myndigheterna hörs och statsfartyg som hör till Natos permanenta flottavdelningar beviljas en gång per år tillstånd till ankomst till landet för ett kalenderår på ansökan till Estlands försvarsmakt. Dessa statsfartyg ska i enlighet med Natos rutiner underrätta Estlands försvarsministerium, polisen samt gränsbevakningsväsendet och vid behov andra berörda myndigheter om sin ankomst till territorialvattnet.

På tillstånd till ankomst till landet för Natos medlemsstaters och Natos egna statsluftfartyg (t.ex. AWACS) tillämpas liknande bestämmelser som på statsfartyg som tillhör Natos permanenta flottavdelningar och de beviljas tillstånd till ankomst till landet för ett kalenderår en gång per år. Tillståndet beviljas av Estlands försvarsministerium. Dessa statsluftfartyg behöver inte anmäla sin ankomst separat, om deras utrustning inte innefattar sprängämnen eller spanings-, övervaknings-, målanvisningsanordningar eller anordningar för elektronisk krigföring. Andra än Natos statsluftfartyg som har ovannämnda utrustning ska stänga av anordningarna samt meddela sin ankomst en dag på förhand. Natos statsluftfartyg berörs av anmälningskyldighet i fråga om ankomst med och användning av anordningar för elektronisk krigföring.

Bestämmelser om ankomst till landet vid diplomatiska besök ingår i förordningen om förfarandet vid meddelande av flygtillstånd för utländska luftfartyg i samband med officiella besök eller andra diplomatiska beskickningar (Ametlike visiitidega vői muu diplomaatilise missiooniga seotud välisriigi õhusõidukile lennuloa andmise kord). Förordningen tillämpas på tillståndsförfarande som behövs för statsöverhuvuds, regeringsmedlemmars och andra utrikespolitiskt viktiga besök och diplomatiska beskickningars andra behov och på vilket den estniska försvarslagen inte tillämpas (för dessa flygningar används i fortsättningen specialflygning). Generaldirektören för konsulära avdelningen vid Estlands utrikesministerium

kan bevilja tillstånd till ankomst till landet för specialflygningar som görs för EU-medlemsstaters, Natos, Furstendömet Liechtensteins eller Schweiziska edsförbundets behov utan det tillståndsförfarande som föreskrivs i förordningen.

6 Remissvar

6.1 Inledning

Utkastet till regeringsproposition var ute på remiss från den 26 juni till den 21 augusti 2024. Begäran om utlåtande har varit offentligt tillgänglig på webbplatsen utlatande.fi. Utlåtandena och ett referat av utlåtandena är tillgängliga med projektnummer PLM003:00/2023 på sidan [Lagberedning och utveckling i statsrådet](#).

Begäran om utlåtande skickades till alla ministerier, republikens presidents kansli, Huvudstaben, staben för Gränsbevakningsväsendet, Polisstyrelsen, riksdagens justitieombudsmans kansli, justitiekanslern i statsrådet samt Transport- och kommunikationsverket Traficom.

Sammanlagt 10 utlåtanden kom in om propositionen. Utlåtanden lämnades av följande remissinstanser: utrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet, inrikesministeriet, justitieministeriet, Huvudstaben, Skyddspolisen, Polisstyrelsen, Transport- och kommunikationsverket Traficom, Trafikledsverket samt Fintraffic Flygtrafiktjänst Ab. Remissinstanserna understödde i princip de ändringar som föreslås i territorialövervakningslagen. I detta avsnitt redogörs det för huvudlinjerna i de inkomna utlåtandena.

6.2 En främmande stats militärpersoners, militärfordons, statsluftfartygs eller statsfartygs ankomst till och uppehåll i landet (4 §)

Inrikesministeriet konstaterade i sitt utlåtande att det föreslås i regeringens proposition att skjutvapenlagen inte ska tillämpas på en främmande stats militärpersoner i sådana fall där tillstånd enligt territorialövervakningslagen inte förutsätts för innehav av skjutvapen. Inrikesministeriet anser att det under den fortsatta beredningen av regeringens proposition bör ytterligare säkerställas att tillsynsmyndigheten har faktiska möjligheter att utreda om en person som bär en främmande stats uniform har rätt att inneha skjutvapen. Detsamma gäller en civilklädd militärperson från en främmande stat. Dessutom påpekar inrikesministeriet att skjutvapenlagen inte alls tillämpas i dessa fall och föreskrifter om bärande, transport och förvaring kan inte utfärdas ens genom tillståndsvillkor. I extrema fall kan vapen i teorin förvaras utan normstyrning och vapen bäras t.ex. på fritiden. Av denna orsak vore bra att under den fortsatta utredningen utreda att det ändå går att utfärda bestämmelser och tillståndsvillkor för bärande av vapen.

Polisstyrelsen understödde i sitt utlåtande den reglering som föreslås i utkastet. Polisstyrelsen konstaterar dock att det borde finnas någon slags kontroll av införande och innehav av skjutvapen, trots att inget separat tillstånd förutsätts. Kunde ett alternativ vara att förutsätta en anmälan från den främmande statens beväpnade styrkor om vilka vapen de har och för vilket ändamål.

Till följd av ovannämnda utlåtanden har motiveringen till bestämmelsen kompletterats. Angående anmärkningarna som gäller skjutvapen kan det dessutom konstateras att om det är fråga om t.ex. en situation där tillstånd enligt territorialövervakningslagen inte förutsätts, eftersom den främmande statens militärpersoner befinner sig på finskt territorium med stöd av

ett sådant beslut som hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och som fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet, är det möjligt att i det beslutet bestämma t.ex. de militära resurserna och således de situationer där en militärpersoner får inneha skjutvapen.

6.3 Undantag från tillståndsplikten (5 §)

Utrikesministeriet konstaterade i sitt utlåtande att man anser att målsättningen att klargöra arrangemangen i anslutning till mottagande av internationellt bistånd och samverkan är viktig. Detta motsvarar också den uppfattning som framfördes i samband med beredningen av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet angående tillämpningen av tillståndsförfarandena vid begäran om bistånd enligt den lagen och klargör också saken på författningsnivå.

Transport- och kommunikationsverket Traficom konstaterade i sitt utlåtande att enligt den föreslagna 5 § ska det inte förutsättas att en främmande stats statsluftfartyg sänder en färdplan, om ankomsten till landet hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium, och beslutet därom har fattats om med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten. Ändringsförslaget motiveras med att t.ex. i artikel 11 i avtalet mellan Finland och Förenta staterna om försvarssamarbete förutsätts inte uttryckligen att luftfartyg ska sända en färdplan.

I egenskap av den myndighet som övervakar leverantören av flygtrafikledningstjänster anser Transport- och kommunikationsministeriet det nödvändigt att det av propositionens motivering klart framgår hur leverantören av flygtrafikledningstjänster förväntas agera i fortsättningen om/när en främmande stats statsluftfartyg utan färdplan i fortsättningen anländer till övervakat luftrum som används för allmän flygtrafik. Likaså borde ändringens konsekvenser för säkerheten och smidigheten i den civila luftfarten beskrivas i propositionens konsekvensbedömning.

Fintraffic Flygtrafiktjänst Ab konstaterar i sitt utlåtande att den paragraf som gäller befrielse från färdplan borde preciseras så att befrielsen gäller endast flygningar för att säkra Finlands suveränitet och för identifieringsåtgärder. För flygningar som lyder under flygtrafikledningstjänsterna bör en färdplan utarbetas i enlighet med ICAO:s normer.

Under den fortsatta beredningen av propositionen har man ansett att det inte är ändamålsenligt att begränsa bestämmelsen endast till de situationer som Fintraffic Flygtrafiktjänst Ab föreslog i sitt utlåtande. Med anledning av Fintraffic Flygtrafiktjänst Ab:s samt Transport- och kommunikationsverkets utlåtanden har 5 § preciserats under den fortsatta beredningen av propositionen så att Försvarsmakten är skyldig att samordna flygtrafiken tillsammans med leverantören av flygtrafikledningstjänster. Samtidigt har specialmotiveringen till 5 § kompletterats.

6.4 Tillståndsmyndigheter samt tillstånds- och anmälningsförfarande

Huvudstaben föreslog att man i fråga om 10 § 1 mom. borde överväga att ersätta Huvudstaben med Försvarsmakten. Ändringen skulle göra det möjligt för Försvarsmakten att inom ramen för lagen internt besluta om och bestämma vilken aktör som ansvarar för avgörandet av tillståndsärenden.

Under den fortsatta beredningen av propositionen har man ansett att det inte är ändamålsenligt att ändra bestämmelsens ordalydelse och ersätta Huvudstaben med Försvarmakten. Eftersom Huvudstaben är den tillståndsmyndighet som avses i bestämmelsen är det med tanke på kravet på exakthet och noggrann avgränsning tydligare att uttryckligen Huvudstaben nämns som tillståndsmyndighet.

6.5 Förutsättningar för beviljande och återkallande av tillstånd (19 §)

Inrikesministeriet konstaterade att enligt motiveringen till 19 § ska för Skyddspolisen göras en säkerhetsutredning av företag i den situation som avses i paragrafen. Inrikesministeriet konstaterar att i motiveringen hänvisas det till 9 § i säkerhetsutredningslagen, där även Huvudstaben anges som behörig myndighet. I konsekvensbedömningen i utkastat till proposition har man inte tagit ställning till vad regleringen eventuellt innebär för Skyddspolisen.

Även Skyddspolisen konstaterade i sitt utlåtande att utkastet till proposition inte innehåller någon närmare motivering till varför Skyddspolisen i den aktuella situationen ska vara behörig myndighet att besluta om en säkerhetsutredning av företag ska göras. Skyddspolisen konstaterade dessutom att i propositionsutkastets konsekvenser beskrivs inte på något sätt konsekvenserna av förslaget till bestämmelse om säkerhetsutredning av företag och det framförs inte heller någon bedömning av antalet säkerhetsutredningar av företag som ska göras på grund av utkastet till bestämmelse.

Under den fortsatta beredningen av propositionen har motiveringen till 19 § kompletterats med avseende på varför Huvudstaben inte är behörig myndighet att göra säkerhetsutredning av företag i den situation som avses i paragrafen. Dessutom har propositionens konsekvensbedömning kompletterats i anslutning till konsekvenserna för myndigheterna samt hur många säkerhetsutredningar av företag som det kommer att ansökas om hos Skyddspolisen.

Justitieministeriet konstaterade i sitt utlåtande att enligt förslaget till 19 § 3 mom. ska tillståndsmyndigheten kunna ansöka om att en i säkerhetsutredningslagen avsedd säkerhetsutredning av företag görs om den som ansöker om tillstånd, om det i den verksamhet som bedrivs med stöd av tillståndet uppkommer sådan information om landets försvar som enligt lag är sekretessbelagd om den skulle vara antecknad i en myndighetshandling. Förslaget innebär i sak en utvidgning till 33 § i säkerhetsutredningslagen, där det föreskrivs om dem som har rätt att ansöka om säkerhetsutredning av företag. Förslaget påminner om 1 mom. 2 punkten i den paragrafen, enligt vilken säkerhetsutredning av företag får sökas ”av den myndighet som ämnar ingå avtal med det företag som utredningen gäller, om företaget i samband med avtalet får eller det med anledning av avtalet uppkommer handlingar som hör till säkerhetsklass I–III eller andra sekretessbelagda handlingar, om obehörigt avslöjande eller obehörig användning av sekretessbelagda uppgifter i dessa handlingar kan orsaka skada för de allmänna eller enskilda intressen som avses i sekretessbestämmelsen”. I denna bestämmelse och i den bestämmelse som föreslås i territorialövervakningslagen är det fråga om att skydda samma slags intresse. Förslaget kan alltså godkännas med avseende på utgångspunkterna för säkerhetsutredningslagen.

Justitieministeriet framförde i sitt utlåtande också anmärkningar rörande den föreslagna bestämmelsens ordalydelse. Ordalydelsen i 19 § har preciserats med anledning av justitieministeriets utlåtande.

6.6 Territorialövervakningssamarbete (24 d §)

Huvudstaben fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att den föreslagna formuleringen i 24 d § begränsar territorialövervakningssamarbetet med Nato till beslutsfattande enligt lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten. Det vore skäl att precisera beslutsfattandet om territorialövervakningsverksamhet tillsammans med Nato i paragrafen. På det sätt som beskrivits ovan anser Huvudstaben att övervakning och tryggnad av territoriell integritet under ledning av Nato eller i samarbete med Nato och dess medlemsstater inte bör differentieras från den nationella övervakningen och det nationella tryggnad av Finlands territoriella integritet. Paragrafen borde kompletteras med bestämmelser som i egenskap av speciallag går före beslutsfattande enligt lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet. Bestämmelserna om beslutsfattande borde vara begränsade till Nato och dess medlemsstater samt endast territorialövervakningssamarbete.

I anslutning till Huvudstabens påpekande kan det konstateras att behovet av att ändra bestämmelsen har identifierats. Genom denna proposition görs dock inga ändringar i de nuvarande behörighetsarrangemangen i anslutning till beslutsfattandet. Avsikten är att granska beslutssystemet i ett separat projekt tillsammans med andra centrala aktörer.

Utrikesministeriet konstaterade i sitt utlåtande att man stödjer i princip behovet att lyfta upp ”Nordatlantiska fördragsorganisationen” vid sidan av EU och internationella organisationer i 24 d §, men föreslår att försvarsministeriet överväger huruvida det vore mer ändamålsenligt att ändra 24 d § i territorialövervakningslagen först i samband med en eventuell kommande ändring av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet, så att helheten skulle kunna behandlas konsekvent.

Under den fortsatta beredningen av propositionen ansågs att det är ändamålsenligt att ändra bestämmelsen på grund av Nordatlantiska fördragsorganisationens försvarspolitiska betydelse och för att klargöra bestämmelsens tillämpningsområde.

6.7 Övriga påpekanden

Utrikesministeriet konstaterade i sitt utlåtande att man anser att propositionens syfte att beakta Finlands Natomedlemskap i bestämmelserna om ankomst till landet och tillstånd till ankomst till landet är viktigt. Dessutom anser utrikesministeriet att det är bra att strävan med de föreslagna bestämmelserna är smidigt samarbete med Natos medlemsstater när deras styrkor ankommer till Finland, t.ex. på grund av övningar.

Utrikesministeriet konstaterade i sitt utlåtande att man i sig anser att de föreslagna bestämmelserna är motiverade, men för tillämparen skulle ett sådant regleringssätt ha varit tydligare där de internationella förpliktelserna och undantagen i anslutning till internationellt bistånd och samverkan sammanförs i egna separata bestämmelser. I den version som var ute på remiss hade dessa undantag inte till alla delar behandlats konsekvent i bestämmelserna. Exempelvis i 5 § 4 mom. i utkastet till proposition saknas en hänvisning till internationella förpliktelser.

Utrikesministeriet framförde i sitt utlåtande också att det skulle vara nyttigt om man i avsnitt 2.1 i regeringens proposition skulle behandla även 3 § i territorialövervakningslagen och dess förhållande till de undantag rörande Finlands internationella förpliktelser som tagits in i andra paragrafer i lagen. Utrikesministeriet föreslog också att Nato Sofas förhållande till territorialövervakningslagen skulle förklaras i propositionen samt frågade om det skulle vara

nyttigt att i korthet behandla avtalet mellan Finland och Förenta staterna om försvarssamarbete och dess bestämmelser som omfattas av territorialövervakningslagens tillämpningsområde i avsnitt 2.1 i propositionsutkastet. Med anledning utrikesministeriets påpekanden har avsnitt 2.1 i regeringens proposition kompletterats till dessa delar.

Angående utrikesministeriets påpekande som gällde det valda regleringssättet konstateras dessutom att i denna regeringsproposition valdes det aktuella regleringssättet på grund av den gällande territorialövervakningslagens systematik, där tillståndsbestämmelserna ingår i flera olika bestämmelser. På grund av utrikesministeriets påpekande har propositionen kompletterats så att där beaktas konsekvent de undantag som följer av internationella förpliktelser samt internationellt bistånd och samverkan.

Justitieministeriet konstaterade i sitt utlåtande att de föreslagna paragraferna inte innehåller några materiella bestämmelser som styr tillståndsprövning t.ex. beträffande hur många militärpersoner, fordon eller fartyg som skulle ankomma till finskt territorium och i vilket syfte. Myndighetens prövningsrätt när tillstånd beviljas förefaller således vara mycket omfattande. Enligt justitieministeriet beskrivs i propositionsutkastet mycket knapphändigt för en hur stor truppavdelning tillstånd till ankomst till landet kan beviljas i enlighet med 10 §, för vilket syfte och för hur lång tid.

Justitieministeriet hänvisade till grundlagsutskottets utlåtande om den gällande territorialövervakningslagen (GrUU 21/2000 rd). Justitieministeriet konstaterade att grundlagsutskottets utlåtandep Praxis kan tolkas ge uttryck för en utgångspunkt enligt vilken grundlagens bestämmelser om statsrådets och republikens presidents behörighet och riksdagens påverkningssmöjligheter bör beaktas i beslutsfattandet om större truppavdelningars ankomst till landet.

I anslutning till justitieministeriets påpekande kan det konstateras att den gällande lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet är förpliktande lagstiftning som ska tillämpas i de situationer som avses i lagens 1 §. Bestämmelserna i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet kan således inte kringgå t.ex. genom territorialövervakningslagens bestämmelser om tillstånd till ankomst till landet. Territorialövervakningslagen ska i vissa situationer göra det möjligt att bevilja tillstånd t.ex. för en främmande stats militärpersoner att även långvarigt uppehålla sig på finskt territorium. Därmed är det inte ändamålsenligt att i lagen begränsa för hur lång tid giltigt tillstånd till ankomst till landet kan beviljas. Specialmotiveringen till 4 § har preciserats på grund av justitieministeriets påpekande.

Arbets- och näringsministeriet anser i sitt utlåtande att de föreslagna ändringarna är motiverade även med tanke på försörjningsberedskapen. Som en del av försörjningsberedskapen stärker den militära försörjningsberedskapen vår försvarsförmåga. Den militära försörjningsberedskapen går omlott med den allmänna försörjningsberedskapen, civilsamhällets beredskap och de resurser som fås från civilsamhället, där bl.a. digitalisering, hybridpåverkan och cyberomvärlden innebär utmaningar. Det behov av att reagera snabbare än tidigare på olika störningar som hänför sig till den förändrade säkerhetsmiljön och den allmänna tekniska utvecklingen betonar vikten av föregripande förberedande åtgärder mellan förvaltningsområdena, aktuell lagstiftning, tillräckliga myndighetsbefogenheter och effektiva myndighetsprocesser. Betydelsen av logistik, materiell beredskap och som en del av dessa militär rörlighet har ökat i och med förändringarna i säkerhetsmiljön och Finlands Natomedlemskap. Natos reliensarbete har en stark koppling till utvecklingen av totalförsvaret och militär rörlighet, där utöver de nya hotbilderna även möjligheterna till fördjupat försvarssamarbete bör beaktas. De föreslagna ändringarna bidrar också till att stödja

utvecklingen av skyddet för kritisk infrastruktur och transportlogistik. Detta förutsätter konkreta utvecklingsåtgärder och normstyrning (tillståndsförfaranden, tullar m.m.) inte bara inom försvarsförvaltningen utan också i samarbete mellan förvaltningsområdena, med internationella partnerskapsländer och i förhållande till näringslivet.

I en del utlåtanden framfördes dessutom påpekanden av teknisk natur som har beaktats i den fortsatta beredningen av propositionen.

7 Specialmotivering

7.1 Territorialövervakningslagen

4 §. *En främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartygs eller statsfartygs ankomst till och uppehåll i landet.* Det föreslås att rubriken för den gällande paragrafen ändras så att den börjar motsvara paragrafens innehåll, eftersom det i paragrafen föreskrivs om ankomst av främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg eller statsfartyg till landet. Med det gällande 4 § 1 mom. sammanslås bestämmelsen i den gällande lagens 5 § 1 mom. om att ett statsluftfartyg från en främmande stat får ankomma till finskt territorium och uppehålla sig i landet endast med stöd av ett för Finland förpliktande internationellt avtal eller med stöd av ett tillstånd. Detsamma gäller statsfartyg från en främmande stat, om det inte är fråga om oskadlig genomfart.

I 1 mom. föreslås det att om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, får en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg ankomma till finskt territorium och uppehålla sig i landet endast med stöd av ett för dem på ansökan beviljat tillstånd till ankomst till landet. Ett statsfartyg från en främmande stat behöver inte tillstånd till ankomst till landet, om det är fråga om oskadlig genomfart. Som huvudregel kvarstår alltså i lagen att en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg behöver tillstånd för att komma till Finland och uppehålla sig på finskt territorium, om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland.

Ett sådant internationellt avtal som avses i momentet kan vara t.ex. ett bilateralt avtal om försvarssamarbete mellan Finland och en annan stat, om man i avtalet har kommit överens om rätt att ankomma till finskt territorium. Ett sådant avtal om försvarssamarbete är avtalet mellan Finland och Förenta staterna om försvarssamarbete som beskrivs i avsnitt 2.1.2. Å andra sidan är t.ex. Nato Sofa inte ett i momentet avsett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, eftersom Nato Sofa inte i sig medför rätt för en främmande stats styrkor att ankomma till den mottagande statens territorium, utan detta förutsätter alltid den mottagande statens samtycke på det sätt som beskrivs i 2.1.1.

På samma sätt som i den gällande lagen anges det inte uttryckligen i bestämmelsen hur länge ett tillstånd kan vara i kraft. Territorialövervakningslagen ska möjliggöra även långvarigt uppehåll på finskt territorium för en främmande stats militärpersoner som kommenderats till exempelvis Försvarsmakten eller Natos kommandostruktur. I denna lag är det inte ändamålsenligt att begränsa för hur lång tid giltigt tillstånd till ankomst till landet kan beviljas. Situationerna ska bedömas från fall till fall.

Enligt 2 mom. kan tillstånd att ankomma till finskt territorium utan ansökan beviljas militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg från en medlemsstat i Nordatlantiska fördragsorganisationen, från en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller en stat som tillämpar Schengenregelverket. Huvudstaben ska innan tillstånd beviljas göra en anmälan till försvarsministeriet.

Det är fråga om ett helt nytt moment. Ändringen är nödvändigt framför allt i oförutsedda brådskande situationer. Möjligheten att bevilja tillstånd till ankomst till landet utan ansökan kan gälla t.ex. en situation där en främmande stats militärpersoner eller statsluftfartyg deltar i en internationell övning i Finlands närområde, och för övningsverksamhet i Finland behövs t.ex. sådana luftfartyg som inte har färdigt tillstånd för ankomst till landet. I en sådan situation ska Huvudstaben vid behov kunna bevilja tillstånd utan uttrycklig ansökan för att göra förfarandet smidigare. Även vid eventuell förhöjd beredskap kan det uppstå behov av att smidigt bevilja tillstånd för t.ex. en främmande stats luftfartyg att ankomma till landet utan att man inväntar en uttrycklig ansökan från den stats beskickning. I momentet föreskrivs också att Huvudstaben ska göra en anmälan till försvarsministeriet innan tillstånd beviljas. Detta är ändamålsenligt för enligt 10 § i territorialövervakningslagen kan försvarsministeriet förbehålla sig beslutanderätten i ett ärende som annars ska avgöras av Huvudstaben. Genom anmälan som görs innan tillstånd beviljas tryggas sålunda på det sätt som avses i 10 § i territorialövervakningslagen att försvarsministeriet vid behov kan förbehålla sig beslutanderätten i ett tillståndsärende som annars ska avgöras av Huvudstaben.

Trots att bestämmelsen gör det möjligt att bevilja tillstånd till ankomst till landet utan uttrycklig ansökan förbli utgångspunkten dock att tillstånd till ankomst till landet beviljas med stöd av ansökan som lämnats till Huvudstaben.

Enligt 1 § i territorialövervakningsförordningen sänds en ansökan från en stat som ansöker om tillstånd för en militärperson, en militäravdelning, ett militärfordon, ett statsluftfartygs eller ett statsfartygs ankomst till finskt territorium till huvudstaben i god tid och senast sex arbetsdagar före den planerade ankomsten till finskt territorium, om inte något annat bestäms nedan. En stat som ansöker om tillstånd i bestämmelsen har tolkats avses stats beskickning eller ackrediterade militärattachés byrå i Finland. Eftersom det således har förutsatts att ansökan om tillstånd ska komma från den främmande stats beskickning eller militärattachés byrå i Finland, kan de föreslagna bestämmelserna i behövliga situationer underlätta ankomstprocessen samt undanröja onödig byråkrati.

Tillstånd som beviljas utan uttrycklig ansökan hindrar ändå inte att de uppgifter som behövs i anslutning till ankomsten erhålls. Innan tillstånd beviljas bedömer Huvudstaben dessutom i respektive situation huruvida den har behövliga uppgifter, t.ex. luftfartygets ankomsttid och ankomstplats, för att bevilja tillstånd. Om det finns brister i de uppgifter som behövs, beviljas inte tillstånd. Sålunda har det förenklade förfarandet inga konsekvenser för territorialövervakningsmyndighetens lägesinformation.

I 3 mom. sägs att om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, får en militärperson från en främmande stat inte inneha skjutvapen på finskt territorium, om inte tillstånd därtill har beviljats. Momentet motsvarar 4 § 2 mom. i den gällande lagen. I momentet nämns ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland. Exempelvis Nato Sofa är ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, där de avtalslutande parterna har kommit överens om sina beväpnade styrkors rättsliga ställning medan de uppehåller sig på en annan avtalslutande parts territorium. Artikel VI i Nato Sofa innehåller bestämmelser om rätten för medlemmar av en styrka att bära vapen. Enligt artikeln får medlemmar av en styrka inneha och bära vapen under förutsättning att de enligt sina order har tillstånd till detta. Vidare kan den

mottagande staten t.ex. begära att det på förhand lämnas en anmälan om vapen som förs in i landet eller som ska bäras i landet. Avtalet i sig ger alltså inte rätt att föra in vapen till en annan stats territorium.

Enligt 4 mom. gäller vad som föreskrivs i 3 mom. inte en främmande stats militärperson som befinner sig på finskt territorium med stöd av ett sådant beslut som hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium som har fattats med stöd av lagen om beslutfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet (418/2017) eller lagen om försvarsmakten (551/2007).

Det är inte ändamålsenligt att det i situationer där det finns ett beslut om samverkan inom finskt territorium eller mottagande av bistånd också skulle förutsättas separat tillstånd enligt territorialövervakningslagen för en främmande stats militärpersoner att inneha skjutvapen inom finskt territorium. I ett beslut som har fattats med stöd av lagen om beslutfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten fastställs ramvillkor för samverkan eller biståndet.

Dessutom kommer Huvudstaben överens med Polisstyrelsen om information som ska lämnas till Polisstyrelsen, t.ex. om skjutvapen som åtföljer militärpersoner som kommer till Finland samt om transporter av vapen och ammunition. Tillståndsmyndigheten för territorialövervakningen sköter informationsutbytet med polisen. Vid behov kan polisen också via polisens ledningscentral vara i kontakt med den av Försvarsmakten anvisade kontaktpunkten som upprätthåller lägesbilden. Huvudstaben informerar också på eget initiativ om händelser som påverkar polisens uppgifter. Det bör också påpekas att det hör till grundprinciperna i t.ex. Nato Sofa att respektera den mottagande statens lagstiftning. Enligt artikel II i Nato Sofa är en styrka och dess civila komponent och dess medlemmar, liksom anhöriga till dessa, skyldiga att respektera lagstiftningen i den mottagande staten och avhålla sig från varje handling som är oförenlig med andan i detta avtal.

I 5 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket närmare bestämmelser om inlämnande av en tillståndsansökan, om utredningar som ska bifogas ansökan, om tillståndets giltighetstid och om andra tillståndsbestämmelser och tillståndsvillkor utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 a §. Tillstånd till återkommande ankomst till landet. Enligt 1 mom. kan tillstånd att under en bestämd tid om högst ett kalenderår i sänder ankomma till finskt territorium på ansökan beviljas militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg från en medlemsstat i Nordatlantiska fördragsorganisationen, från en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller från en stat som tillämpar Schengenregelverket. Bestämmelsen motsvarar i övrigt 3 § 1 mom. i den gällande territorialövervakningsförordningen, men där föreslås också att tillstånd till återkommande ankomst till landet ska till följd av Finlands Natomedlemskap kunna beviljas även en medlemsstat i Nordatlantiska fördragsorganisationen. Genom denna lagändring lyfts bestämmelser på förordningsnivå upp på lagnivå.

Även om det är möjligt att bevilja de stater som nämns i bestämmelsen tillstånd till återkommande ankomst till landet, alltså s.k. årstillstånd, har Finland fortfarande prövningsrätt i fråga om beviljandet av tillstånd samt ankomst till landet som grundar sig på det i varje enskilt fall av ankomst till landet. En stat som fått årstillstånd ska anmäla sin avsikt att utnyttja årstillstånd för ankomst till landet till Huvudstaben. Detta krav ställs i tillståndsvillkoren. I de dokument om tekniska arrangemang för tillståndsförfaranden i anslutning till rörlighet i luften och på ytan som upprättas inom ramen för Europeiska försvarsbyråns projektavtal om effektiviserade tillståndsförfaranden för gränsöverskridningar (CBMP SURFACE TA och

CBMP AIR TA) ingår dessutom ett krav på att underrätta ankomststaten om ankomst till landet som grundar sig på årstillstånd två dygn före den planerade ankomsten till landet. Sålunda ska Huvudstaben alltid ha information om eventuell ankomst till landet.

Det ska finnas en klar grund för beviljande och användning av årstillstånd, som i allmänhet är samverkan med Finland. Årstillstånd beviljas i princip för t.ex. transportflygningar (logistiska flygningar till Finland eller via Finland) och för genomfart, för militärövningar och för humanitära flytningar samt för miljöövervakning och flygningar i anslutning därtill.

Tillstånds- och territorialövervakningsmyndigheterna ska fortfarande alltid vid behov ha möjlighet att ingripa eller meddela preciserande anvisningar i anslutning till ankomsten till landet.

Enligt 2 mom. kan giltighetstiden för ett tillstånd som avses i 1 mom. förlängas utan ansökan, om det inte har skett väsentliga förändringar i förutsättningarna för beviljande av tillståndet. Bestämmelsen gör det möjligt att förnya årstillstånd smidigare för både tillståndsmyndigheten och den stat som beviljas tillstånd, eftersom Huvudstaben vid behov kan förnya årstillståndet utan ansökan.

I 3 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket närmare bestämmelser om inlämnande av en tillståndsansökan, om utredningar som ska bifogas ansökan, om förlängning av tillståndets giltighetstid samt om andra tillståndsbestämmelser och tillståndsvillkor utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §. Undantag från tillståndsplikten. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att den börjar motsvara paragrafens materiella innehåll, eftersom där föreskrivs om situationer då en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg eller statsfartyg får ankomma till Finland och uppehålla sig i landet utan tillstånd till ankomst till landet.

I 1 mom. sägs att när ett statsluftfartyg eller ett statsfartyg med en främmande stats statsöverhuvud ombord anländer till Finland på officiellt besök får fartyget ankomma till finskt territorium och uppehålla sig i landet utan tillstånd enligt 4 § 1 mom. eller 4 a § 1 mom. Paragrafen motsvarar i övrigt 5 § 2 mom. i den gällande lagen, men där hänvisas till 4 § 1 mom., som föreslås bli ändrat, samt till det nya 4 a § 1 mom.

I 2 mom. föreskrivs att ett tillstånd enligt 4 § 1 mom. eller 4 a § 1 mom. förutsätts inte av en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg eller statsfartyg, om ankomsten till landet hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium, som beslut har fattats om med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

Lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet innehåller bestämmelser om de högsta statsorganens beslutsfattande i olika betydelsefulla situationer som avser internationellt bistånd eller samverkan. Enligt lagens 1 § tillämpas lagen på de högsta statsorganens beslutsfattande, om det är fråga om bistånd som 1) grundar sig på artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, 2) grundar sig på artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen, 3) inbegriper betydande militära resurser, 4) kan inbegripa användning av militära maktmedel, 5) är betydelsefullt i utrikes- och säkerhetspolitiskt hänseende, eller 6) är vittsyftande och principiellt viktigt.

I 4 a § i lagen om försvarsmakten sägs att om inte något annat föreskrivs i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet (418/2017), kan försvarsministeriet efter att ha hört utrikesministeriet begära bistånd som hör till Försvarsmaktens verksamhetsområde av en annan stat, av Europeiska unionen eller av en internationell organisation eller fatta beslut om Försvarsmaktens samverkan med en annan stat, Europeiska unionen eller en internationell organisation inom Finlands territorium, med beaktande av målsättningen för och principerna i Förenta nationernas stadga (FördrS 1/1956) och av andra folkrättsliga regler. Enligt regeringens proposition RP 193/2022 rd är försvarsministeriets beslutsfattande enligt bestämmelsen avsett för mindre betydande situationer än de som hör till tillämpningsområdet för lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd.

I 24 d § i den gällande territorialövervakningslagen ingår bestämmelser om territorialövervakningssamarbete. Enligt bestämmelsen finns bestämmelser om begärande av stöd av en annan stat, Europeiska unionen eller en internationell organisation vid territorialövervakningen och samverkan med en annan stat, Europeiska unionen eller en internationell organisation vid territorialövervakningen i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet och i lagen om försvarsmakten. Försvarsmakten kan med stöd av ett beslut som avses i 1 mom. vidta åtgärder som gäller verkställigheten av beslutet.

De fall där en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg eller statsfartyg får ankomma till finskt territorium utan tillstånd till ankomst till landet enligt 4 § 1 mom. eller 4 a § 1 mom. kan således gälla t.ex. en situation där det har fattats beslut om territorialövervakningssamarbete med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet. Situationen kan också gälla annat samarbete eller bistånd till Finland som förutsätter att en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg eller statsfartyg ankommer till finskt territorium. I ett beslut som fattas med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet fastställs också ramvillkor för samverkan eller biståndet.

På det sätt som beskrivs i avsnitt 2.1 har utgångspunkten ansetts vara att i de situationer som avses i 24 d § i territorialövervakningslagen förutsätts inte separat tillstånd enligt territorialövervakningslagen för ankomst till finskt territorium. För tydlighetens skull föreslås ändå en uttrycklig bestämmelse om saken i lagen.

Enligt 3 mom. får en främmande stats statsluftfartyg eller statsfartyg på begäran av en territorialövervakningsmyndighet eller en annan myndighet utan tillstånd enligt 4 § 1 mom. eller 4 a § komma in på finskt territorium för ett brådskande räddningsuppdrag, ett gränssäkerhetsuppdrag, ett uppdrag som gäller avvärjande av miljöskador eller för att assistera vintersjöfarten. Andra myndigheter än territorialövervakningsmyndigheterna ska utan dröjsmål underrätta Huvudstaben om sin begäran. Bestämmelsen motsvarar 5 § 3 mom. i den gällande lagen, och det föreslås inga ändringar i den.

Enligt 4 mom. ska, om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, en tillbörlig färdplan över en flygning som företas av en främmande stats statsluftfartyg sändas till leverantören av flygtrafikledningstjänster före ankomsten till finskt territorium. Dessutom ska en främmande stats statsfartyg som ankommer till finskt territorium i annat syfte än oskadlig genomfart före ankomsten till finskt territorium meddela territorialövervakningsmyndigheten tid och plats för överskridandet av territorialvattengränsen. Bestämmelsen motsvarar i övrigt 5 § 4 mom., men till den fogas ett omnämmande av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland. Det är ändamålsenligt att komplettera

bestämmelsen på detta sätt, för t.ex. i artikel 11 i avtalet om försvarssamarbete mellan Finland och Förenta staterna förutsätts inte uttryckligen att luftfartyg ska sända en färdplan eller att fartyg ska meddela överskridandet av territorialvattengränsen.

Enligt 5 mom. ska av en främmande stats luftfartyg inte förutsättas att en färdplan sänds, om ankomsten till landet hänför sig till en i 3 mom. avsedd situation, eller till mottagande om bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium, som beslut har fattats om med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten. Försvarsmakten är skyldig att samordna flygtrafiken tillsammans med leverantören av flygledningstjänster. Det är fråga om ett helt nytt moment.

En färdplan är en normal åtgärd när man förbereder en flygning och med dess hjälp säkerställs bl.a. att luftfartyget får behövlig flygtrafikledningstjänst och att luftfartygets ankomst till luftrummet inte utlöser extra myndighetsövervakning. Vid militär luftfart används färdplaner överlag i stor utsträckning enligt samma regler som vid civil luftfart, särskilt när man agerar utifrån principerna för allmän flygtrafik (t.ex. transport av manskap och godstransport). I samband med operativa flyguppsdrag, t.ex. uppdrag för att övervaka och trygga territoriell integritet samt militära underrättelser, utarbetas däremot inte nödvändigtvis någon färdplan. Dessutom kan projicering av militära prestationsförmågor i anslutning till bestämmelser om beredskap förutsätta att färdplaner som avslöjar detaljer i verksamheten inte utarbetas.

Sålunda är det ändamålsenligt att föreskriva att det inte förutsätts att en färdplan sänds i situationer där en främmande stats luftfartygs ankomst till landet hänför sig till en i 3 mom. avsedd situation eller till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium, som beslut har fattats om med stöd av lagen om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten. Då kan verksamheten handla om t.ex. samarbete i anslutning till övervakning och tryggnad av territoriell integritet, varvid en färdplan inte nödvändigtvis utarbetas. De situationer som avses i 3 mom. är redan enligt bestämmelsens ordalydelse brådskande, varvid man inte nödvändigtvis ens skulle hinna sända en färdplan.

Även om ingen uttrycklig färdplan sänds i fråga om vissa flygningar, måste det med tanke på flygsäkerheten säkerställas att informationen går fram mellan Försvarsmakten och leverantören av flygtrafikledningstjänster. Därför föreslås det att Försvarsmakten ska vara skyldig att samordna flygtrafiken med leverantören av flygledningstjänster. Då kan cellen för luftrumsplanering trygga säkerheten och smidigheten i den civila luftfarten. Dessutom upprätthåller Försvarsmakten i samtliga fall lägesbilden över flygningar för militära ändamål som ankommer till Finland samt sådana flygningar inom finskt territorium. Genom samordningsförfarandet säkerställs lägesmedvetenheten samt samordningen mellan Försvarsmakten och leverantören av flygtrafikledningstjänster.

Enligt 6 mom. ska en anmälan om ett en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg ankommer till finskt territorium och uppehåller sig i landet i situationer som avses i 1 och 2 mom. göras på förhand till Huvudstaben. Momentet motsvara i övrigt bestämmelsen om anmälan till Huvudstaben i 5 § 2 mom. i den gällande lagen, men dessutom föreskrivs det i momentet dessutom om anmälan även i situationer som avses i 2 mom.

I 7 mom. föreslås dessutom ett bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser om inlämnande av en anmälan enligt 6 mom. och de utredningar som ska bifogas anmälan genom förordning av statsrådet.

6 §. Särskilda begränsningar som gäller statsluftfartyg. I paragrafens inledande stycke föreslås att ett omnämnande av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland tillfogas. På det sätt som förklaras i avsnitt 2.1.2 är avtalet mellan Finland och Förenta staterna om försvarssamarbete ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland. I artikel 11 i avtalet bestäms om förflyttning av luftfartyg, fartyg och fordon. Enligt artikeln får i enlighet med lämpliga samordnings- och anmälningsförfaranden luftfartyg, fartyg och fordon som används av amerikanska styrkor resa in i, resa ut från och röra sig fritt på finskt territorium. I regeringens proposition om avtalet om försvarssamarbete (RP 58/2024 rd) konstateras att för luftfartyg, fartyg och fordon som används av de amerikanska styrkorna ska det inte krävas tillstånd enligt territorialövervakningslagen, utan det ska vara möjligt för dem att resa in och röra sig på finskt territorium direkt på grundval av avtalet om försvarssamarbete. Sålunda är det ändamålsenligt att komplettera territorialövervakningslagens bestämmelser om särskilda begränsningar och tillstånd som gäller statsluftfartyg, statsfartyg och ubåtar med ett uttryckligt omnämnande av ett internationellt avtal som är bindande för Finland.

Det föreslås att paragrafen utökas med ett nytt 3 mom., där det sägs att vad som föreskrivs i 1 mom. gäller inte statsluftfartyg som befinner sig på finskt territorium med stöd av sådant beslut som hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och som har fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

Det är inte ändamålsenligt att det i situationer där det finns ett beslut om samverkan inom finskt territorium eller sådant mottagande av bistånd ska förutsättas ytterligare ett separat tillstånd enligt 6 § 1 mom. för statsluftfartyget att vara försett med ammunition eller stridsmedel, vara försett med militär spaningsutrustning eller ilandsätta beväpnade militärpersoner eller militäravdelningar. I ett beslut som fattas med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten fastställs också ramvillkor för samverkan eller biståndet.

7 §. Särskilda begränsningar som gäller statsfartyg. I paragrafens inledande stycke föreslås att ett omnämnande av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland tillfogas. Motiveringen är densamma som i fråga om den ändring som föreslås i det inledande stycket i 6 §.

Det föreslås att paragrafen utökas med ett nytt 2 mom., där det sägs att vad som föreskrivs i 1 mom. gäller inte statsfartyg som befinner sig på finskt territorium med stöd av ett sådant beslut som hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och som fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten. Motiveringen är densamma som i fråga om det nya 3 mom. som föreslås i 6 §, eftersom det i momentet föreskrivs om samma sak för statsfartyg som i 6 § 3 mom. för statsluftfartyg.

8 §. Särskilda begränsningar som gäller ubåtar. Paragrafen ändras för det första så att till den fogas ett omnämnande av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland. Motiveringen är densamma som i fråga om den ändring som föreslås i det inledande stycket i 6 §.

Dessutom föreslås det att paragrafen utökas med ett nytt 2 mom., där det sägs att vad som föreskrivs i 1 mom. gäller inte ubåtar som befinner sig inom finskt territorium med stöd av ett sådant beslut som hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och som fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

Motiveringen är densamma som i fråga om det nya 3 mom. som föreslås i 6 §, eftersom det hör föreskrivs om motsvarande situation för ubåtar.

10 §. Tillståndsmyndigheter samt tillståndsförfarandet. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att där inte längre hänvisas till anmälningsförfarandet, eftersom bestämmelser om det i fortsättningen föreslås ingå i 5 §. I 1 mom. föreslås en teknisk ändring så att i momentet stryks hänvisningen till 5 §, eftersom det inte längre föreskrivs om tillstånd till ankomst till landet i 5 §. Enligt den nya ordalydelsen hänvisas det i momentet till lagens 4, 4 a och 6–8 §.

I 2 mom. görs dessutom en teknisk ändring så att där stryks hänvisningen till 5 § 2 mom., eftersom bestämmelser om bemyndigande att utfärda förordning om inlämnande av en anmälan föreslås ingå i 5 § 7 mom. I momentet hänvisas det däremot till 6–8 §, eftersom det föreskrivs om tillståndsärenden i dessa bestämmelser.

14 §. Undersökning från luftfartyg av objekt som är av betydelse för försvaret. Det föreslås att 1 mom. 2 punkten ändras så att det i punkten föreskrivs om sådana områden som används av Försvarmakten i stället för om kasernområden. Genom den föreslagna ändringen av ordalydelsen i 14 § 1 mom. 2 punkten i territorialövervakningslagen börjar bestämmelsen i 14 § i territorialövervakningslagen således gälla både områden som används stadigvarande och områden som används tillfälligt av Försvarmakten. Enligt 14 § 1 mom. i den gällande lagen om försvarmakten har försvarmakten rätt att tillfälligt använda andra fastigheter än dem som försvarmakten stadigvarande förfogar över, om det är nödvändigt med tanke på militär övningsverksamhet eller en höjning av försvarsberedskapen.

Det är ändamålsenligt att ändra ordalydelsen i 14 § 1 mom. 2 punkten i territorialövervakningslagen så att den börjar motsvara innebörden i de ordalydelser som används i lagen om försvarmakten.

Enligt 15 a § 1 mom. i lagen om försvarmakten har Försvarmakten dessutom rätt att med hjälp av en teknisk anordning eller maktmedel tillfälligt omhänderta ett i 2 § 21 punkten i luftfartslagen (864/2014) avsett obemannat luftfartyg eller hindra dess användning eller annars ingripa i dess färd, om det obehörigen kommer in i luftrummet ovanför ett område som försvarmakten stadigvarande förfogar över, eller har i sådan användning som avses i 14 § i denna lag, eller obehörigen kommer in i ett sådant område där luftfart är begränsad eller förbjuden enligt 11 eller 11 a § i luftfartslagen och som är ovanför ett ovan avsett område.

Dessutom föreslås det tekniska ändringar i 1 mom. 4 och 5 punkten så att Försvarmakten skrivs med stor begynnelsebokstav.

Det föreslås att 1 mom. 6 punkten ändras så att den gällande ordalydelsen om försvarmaktens eller gränsbevakningsväsendets terrängövningar ersätts med ordalydelsen Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets militära övningar. Ändringen är i första hand av teknisk natur, men uttrycket militära övningar täcker bättre dessa myndigheters övningsverksamhet än terrängövningar, eftersom övningsverksamheten äger rum även till sjöss.

Det föreslås att paragrafens gällande 2 mom. ändras genom att ordalydelsen ändras. Samtidigt överförs regleringen i det gällande 2 mom. till det nya 3 mom. Enligt förslaget till 2 mom. gäller bestämmelserna i 1 mom. också upptagning som riktas mot en främmande stats väpnade styrkor som befinner sig på finskt territorium. Syftet med regleringen är att skydda t.ex. främmande stater väpnade styrkor som gästar Finland och deras verksamhet mot upptagning som avses i 1 mom. på samma sätt som Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets styrkor och verksamhet.

Det föreslås att paragrafen utökas med ett nytt 3 mom., enligt vilket bestämmelserna i 1 och 2 mom. gäller inte upptagning av information för privat bruk från ett luftfartyg i allmän trafik. Momentet motsvarar i övrigt 14 § 2 mom. i den gällande lagen, men där beaktas även förslaget till nytt 2 mom.

Det föreslås att paragrafen utökas med ett nytt 4 mom., enligt vilken bestämmelserna i 1 och 2 mom. gäller inte statsluftfartyg som befinner sig inom finskt territorium med stöd av ett sådant beslut som hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller om samverkan inom finskt territorium och som fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten. Sådana situationer kan vara förenad med behov av att en främmande stats statsluftfartyg t.ex. utför flygfotografering av objekt enligt 14 § 1 mom. Det är inte ändamålsenligt att det ska förutsättas separat tillstånd för denna verksamhet i situationer där det redan finns ett beslut om samverkan på finskt territorium eller sådant mottagande av bistånd.

19 §. Förutsättningar för beviljande och återkallande av tillstånd. I paragrafen föreskrivs det om förutsättningarna för att bevilja och återkalla tillstånd. Det föreslås att 1 mom. ändras så att det tillfogas ett omnämmande av att tillståndsmyndigheten kan ansöka om att en i säkerhetsutredningslagen (726/2014) avsedd säkerhetsutredning av företag görs om den som ansöker om tillstånd, om det i den verksamhet som bedrivs med stöd av tillståndet uppkommer sådan information om landets försvar som enligt lag är sekretessbelagd om den skulle vara antecknad i en myndighetshandling.

Skyddspolisen fattar beslut om huruvida en säkerhetsutredning ska göras med stöd av 9 § 1 mom. i säkerhetsutredningslagen. Huvudstaben är inte behörig att göra säkerhetsutredning eftersom enligt 9 § 3 mom. i säkerhetsutredningslagen fattar Huvudstaben beslut om huruvida en säkerhetsutredning ska göras av ett företag som sköter eller kommer att sköta ett uppdrag på förordnande av försvarsmakten eller av ett företag som hänför sig till upphandling inom försvarsmakten. Exempelvis vid beviljande av tillstånd enligt territorialövervakningslagen att undersöka och kartlägga havsbotten är det således inte fråga om en situation som avses i 9 § 3 mom. i säkerhetsutredningslagen.

Enligt 33 § 1 mom. 1 punkten i säkerhetsutredningslagen får säkerhetsutredning av företag sökas av den som behöver en utredning för att fullgöra en i eller med stöd av lag föreskriven skyldighet eller en skyldighet som följer av en internationell förpliktelse som gäller informationssäkerhet. Bestämmelser om tystnadsplikt för myndigheter och om handlingsoffentlighet finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan offentlighetslagen) och i lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004). Enligt 22 § i offentlighetslagen ska en myndighetshandling sekretessbeläggas, om det i denna lag eller någon annan lag föreskrivs eller en myndighet med stöd av lag har föreskrivit att den ska vara sekretessbelagd eller om handlingen innehåller uppgifter för vilka tystnadsplikt föreskrivs genom lag. Enligt 2 mom. får en sekretessbelagd myndighetshandling eller en kopia eller utskrift av en sådan handling inte företes för eller lämnas ut till utomstående eller med hjälp av en teknisk anslutning eller på något annat sätt företes för eller lämnas ut till utomstående.

Exempelvis utredningar som gäller formen eller sammansättningen av eller strukturen hos havsbotten eller dess inre som företas med hjälp av geologiska eller geofysiska undersökningar kan ge upphov till information som kan vara viktig för försvaret och som är sekretessbelagd om den skulle vara antecknad i en myndighetshandling. Vid sjömätning uppstår en ackumuleringseffekt (i fråga om säkerhetsskyddsklassificerat material) beroende på var och med hur stort urval kartläggningen görs. Materialet behandlas i huvudsak i elektronisk form.

Den tillståndsmyndighet som avses i territorialövervakningslagen kan inte bevilja undersökningstillstånd enligt 12 §, om den information som inhämtas genom undersökningen är sekretessbelagd om den skulle vara antecknad i en myndighetshandling och om den som ansöker om tillstånd inte har intyg över sin faktiska förmåga att behandla dylikt material.

Genom säkerhetsutredningen av företag försöker man utreda om företagets ansvarspersoner är tillförlitliga samt upptäcka eventuella avvikelser i verksamheten. Dessutom börjar företagets ansvarspersoner genom förfarandet med säkerhetsutredning omfattas av uppföljning av deras oförvitlighet.

I princip får en myndighet inte ansöka om säkerhetsutredning av företag, om inte behovet av utredning nämns i en speciallag. Detta problem har framkommit bl.a. i anslutning till planeringen och byggandet av vindkraftsparker till havs. Detta kan fördröja havsvindkraftsprojekt i Finland. Situationen kan också försätta företagen i ojämlighet ställning i konkurrenshänseende, eftersom vissa företag har en gällande säkerhetsutredning av företag eftersom de tidigare har haft ett avtalsförhållande med Försvarmakten eller någon annan myndighet, och på grund av denna verksamhet har det redan gjorts en säkerhetsutredning av företaget.

Enligt 19 § 3 mom. i den gällande lagen kan det i syfte att övervaka att tillståndsvillkoren följs bestämmas att de upptagningar som gjorts med tillstånd ska visas för tillståndsmyndigheten. Tillståndsmyndigheten kan begränsa eller förbjuda offentliggörandet av upptagningarna, om materialet innehåller för försvaret viktig information vars offentliggörande kunde skada eller äventyra försvarets intressen. Momentet är således tillämpligt även på sådan verksamhet beträffande vilken en säkerhetsutredning av företag har gjorts om den som ansöker om tillstånd för beviljande av tillstånd. Strävan med säkerhetsutredning av företag är dessutom att säkerställa uttryckligen att företaget förmår hantera säkerhetsklassificerad information.

22 §. Ändringssökande. Det föreslås att 2 mom. ändras så att hänvisningen i momentet till den upphävda förvaltningsprocesslagen (586/1996) ändras till en hänvisning till den gällande lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

23 §. Territorialövervakningsmyndigheterna. I 1 mom. föreslås en teknisk ändring så att den gällande bestämmelsens ordalydelse militär-, gränsbevaknings-, polis- och tullmyndigheterna ersätts med ordalydelsen Försvarmakten, Gränsbevakningsväsendet, polisen och Tullen. Eftersom det i den gällande territorialövervakningsmyndigheten inte definieras vad som avses med militär-, gränsbevaknings-, polis- och tullmyndigheterna, är det tydligare att de myndigheter som är territorialövervakningsmyndigheter nämns uttryckligen i bestämmelsen.

24 §. Territorialövervakningsmyndigheternas uppgifter. I 1 och 3 mom. föreslås en teknisk ändring så att de gällande bestämmelsernas ordalydelse i anslutning till militär- eller gränsbevakningsmyndigheterna ersätts med ordalydelsen Försvarmakten eller Gränsbevakningsväsendet. Motiveringen är densamma som motiveringen till 23 §.

24 b §. Anmälan om territorieförseelse och territoriekränkningar. I paragrafen föreslås en teknisk ändring så att den gällande bestämmelsens ordalydelse i anslutning till militär- eller gränsbevakningsmyndigheterna ersätts med ordalydelsen Försvarmakten eller Gränsbevakningsväsendet. Motiveringen är densamma som motiveringen till 23 §.

24 d §. Territorialövervakningssamarbete. Det föreslås att 1 mom. ändras så att det utökas med ett uttryckligt omnämnande av Nordatlantiska fördragsorganisationen. Även om det redan enligt den gällande ordalydelsen finns bestämmelser om begärande av stöd av en annan stat,

Europeiska unionen eller en internationell organisation vid territorialövervakningen samt samverkan med en annan stat, Europeiska unionen eller en internationell organisation vid territorialövervakningen i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet och i lagen om försvarsmakten, kan Nato anses vara en så viktig internationell organisation för Finland och så betydelsefull för tillämpningen av lagen att det är ändamålsenligt att för tydlighetens skull vid sidan av Europeiska unionen foga uttryckligen även Nato som en internationell organisation till bestämmelsen om territorialövervakningssamarbete.

Vid försvarsministeriet bereds en regeringsproposition med förslag till lag om ändring av lagen om försvarsmakten och till vissa lagar som har samband med den. Utkastet till proposition har varit ute på remiss från den 19 april till den 31 maj 2024. Avsikten är att i denna regeringsproposition ändra 4 a § i lagen om försvarsmakten så att till den fogas ”Nordatlantiska fördragsorganisationen” vid sidan av en annan stat, Europeiska unionen eller en internationell organisation, eftersom Finland har blivit medlem i Nato. Även detta ändringsförslag motiverar att motsvarande tillägg görs till 24 d § 1 mom. i territorialövervakningslagen.

34 §. *Avvärijande av fientlig verksamhet.* Enligt 34 § 2 mom. 2 punkten i den gällande lagen avses med fientlig verksamhet överskridande av gränsen till finskt territorium av beväpnade örlogsfartyg eller militära luftfartyg som tillhör en främmande stat eller en militär styrka utan beteckningar eller av ett militärfordon som tillhör en främmande stat eller en militär styrka utan beteckningar trots varning som utfärdats av en territorialövervakningsmyndighet.

Det föreslås att 2 punkten ändras så att ordet *beväpnade* stryks. När det gäller moderna örlogsfartyg, militära luftfartyg och militärfordon går det inte att genom en extern granskning säkerställa huruvida de är beväpnade. Varje ovannämnt objekt måste på grund av operationssäkerheten behandlas som om det vore beväpnat och som fientlig verksamhet borde alltså betraktas överskridande av gränsen till finskt territorium av örlogsfartyg eller militära luftfartyg som tillhör en främmande stat eller en militär styrka utan beteckningar trots varning som utfärdats av en territorialövervakningsmyndighet, även om det inte går att genom en extern granskning säkerställa huruvida de är beväpnade.

35 §. *Undersökning av territorieförseelse och territoriekränkning.* I 1 mom. föreslås en teknisk ändring så att den gällande bestämmelsens ordalydelse om en militär- och gränsbevakningsmyndighet ersätts med ordalydelsen Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet. Motiveringen är densamma som motiveringen till 23 §.

7.2 Militärfordonslagen

1 §. *Tillämpningsområde.* Enligt 1 § 1 mom. 3 punkten i den gällande militärfordonslagen föreskrivs det i lagen om konstaterande av överensstämmelse med kraven och om tillsyn över trafikdugligheten för internationella militärfordon som tillhör en främmande stat eller en internationell organisation och som befinner sig i Finland med stöd av ett tillstånd enligt territorialövervakningslagen (755/2000).

Det föreslås att 1 mom. 3 punkten ändras så att militärfordonslagen är tillämplig på konstaterande av överensstämmelse med kraven och tillsyn över trafikdugligheten för internationella militärfordon som tillhör en främmande stat eller en internationell organisation och som befinner sig i Finland.

Eftersom det i denna regeringsproposition föreslås att territorialövervakningslagen ändras så att en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg i vissa fall får ankomma till och uppehålla sig i Finland även utan tillstånd till ankomst till landet enligt

territorialövervakningslagen, är det ändamålsenligt att ändra 1 § 3 punkten i militärfordonslagen så att lagens tillämpning på konstaterande av överensstämmelse med kraven och tillsyn av trafikdugligheten för internationella militärfordon som tillhör en främmande stat eller en internationell organisation och som befinner sig i Finland inte är bunden till att militärfordonet i fråga befinner sig i Finland med stöd av ett tillstånd enligt territorialövervakningslagen. Ett internationellt militärfordon kan finnas sig i Finland förutom med stöd av territorialövervakningslagen även med stöd av t.ex. lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet. Av denna orsak är det inte ändamålsenligt att i bestämmelsens ordalydelse binda ett internationellt militärfordons uppehälle i Finland till uttryckligen territorialövervakningslagen.

Trots den föreslagna ändringen ska lagen ändå inte tillämpas fullt ut på de amerikanska styrkornas officiella icke-taktiska fordon, eftersom enligt 1 § 2 mom. i militärfordonslagen tillämpas endast kraven i 23 a § på de amerikanska styrkornas officiella icke-taktiska fordon som avses i artikel 9.2 i avtalet mellan Republiken Finlands regering och Amerikas Förenta staters regering om försvarssamarbete.

2 §. Definitioner. I 2 § 2 punkten i militärfordonslagen föreskrivs det om en definition av internationellt militärfordon. I 2 punkten föreslås en teknisk ändring på grund av den ändring som föreslås i lagens 1 § 1 mom. 3 punkten så att territorialövervakningslagen inte nämns separat. Jämfört med den gällande ordalydelsen stryks dessutom hänvisningen till 40 § i samma lag, eftersom det i 40 § föreskrivs uttryckligen som krav som gäller internationella militärfordon. Av denna orsak kan kravet inte upprepas i definitionen av termen. Jämfört med den gällande ordalydelsen stryks dessutom hänvisningen till 40 § i samma lag, eftersom det i 40 § föreskrivs uttryckligen som krav som gäller internationella militärfordon. Av denna orsak kan kravet inte upprepas i definitionen av termen.

7.3 Lagen om export av försvarsmateriel

2 §. Avgränsning av tillämpningsområdet. Enligt 2 § 4 punkten i den gällande lagen om export av försvarsmateriel tillämpas lagen inte, om det för verksamheten har beviljats tillstånd med stöd av territorialövervakningslagen (755/2000). Det föreslås att 4 punkten ändras så att det också föreskrivs att lagen inte tillämpas om tillstånd inte förutsätts enligt territorialövervakningslagen.

I denna proposition föreslås det att territorialövervakningslagen utökas med nya bestämmelser enligt vilka en främmande stats militärpersoner inte ska behöva tillstånd för att inneha skjutvapen på finskt territorium eller en främmande stats statsluftfartyg eller statsfartyg inte ska behöva ha tillstånd för vissa verksamheter (6 § 1 mom. och 7 § i den gällande lagen), om ankomsten av en främmande stats militärpersoner, statsluftfartyg eller statsfartyg till finskt territorium hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium, som beslut har fattats om med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

På grund av dessa ändringar som föreslås i territorialövervakningslagen föreslås det att 2 § 4 punkten om avgränsning av tillämpningsområdet i lagen om export av försvarsmateriel ändras så att bestämmelsen uttryckligen täcker även sådana situationer där tillstånd för verksamheten inte förutsätts enligt territorialövervakningslagen.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering (s. 175) granskas under regeringsperioden behoven att revidera lagen om export av försvarsmateriel. I denna

regeringsproposition föreslås det att lagen om export av försvarsmateriel ändras endast i den utsträckning som de ändringar som föreslås i territorialövervakningslagen förutsätter.

7.4 Skjutvapenlagen

17 §. Undantag från tillämpningsområdet. Enligt 17 § 1 mom. 10 punkten underpunkt c i den gällande skjutvapenlagen gäller lagen inte överföring till eller från Finland, införsel, utförsel, tillverkning, reparation, modifiering och innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som hör till en främmande stats väpnade styrkor, om tillstånd för verksamheten har beviljats med stöd av territorialövervakningslagen (755/2000).

I denna regeringsproposition föreslås det att territorialövervakningslagen utökas med nya bestämmelser enligt vilka en främmande stats militärpersoner inte ska behöva tillstånd för att inneha skjutvapen på finskt territorium eller en främmande stats statsluftfartyg eller statsfartyg inte ska behöva ha tillstånd för vissa verksamheter (6 § 1 mom. och 7 § i den gällande lagen), om ankomsten av en främmande stats militärpersoner, statsluftfartyg eller statsfartyg till finskt territorium hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium, som beslut har fattats om med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

På grund av dessa ändringar som föreslås i territorialövervakningslagen föreslås det att 17 § 1 mom. 10 punkten underpunkt c i skjutvapenlagen ändras så att bestämmelsen om avgränsning av lagens tillämpningsområde uttryckligen täcker även sådana verksamhet för vilken tillstånd inte förutsätts enligt territorialövervakningslagen.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Med stöd av lagförslaget i regeringens proposition utfärdas genom *förordning av statsrådet* närmare bestämmelser

- 1) med stöd av 4 § 3 mom. om inlämnande av en tillståndsansökan enligt 4 § 1 och 2 mom., om utredningar som ska bifogas ansökan, om tillståndets giltighetstid och om andra tillståndsbestämmelser och tillståndsvillkor.
- 2) med stöd av 4 a § 2 mom. om inlämnande av en tillståndsansökan enligt 4 a § 1 mom. som gäller tillstånd till återkommande ankomst till landet, om utredningar som ska bifogas ansökan, om förlängning av tillståndets giltighetstid samt om andra tillståndsbestämmelser och tillståndsvillkor.
- 3) med stöd av 5 § 6 mom. om inlämnande av ansökan enligt 5 § 5 mom. och de utredningar som ska bifogas anmälan.

De ovannämnda närmare bestämmelser som ska utfärdas genom förordning av statsrådet föreslås ingå i statsrådets förordning om territorialövervakning.

9 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

10 Förhållande till andra propositioner

Vid försvarsministeriet har det beretts en regeringsproposition med förslag till lag om ändring av lagen om försvarsmakten och till vissa lagar som har samband med den. I den

regeringspropositionen föreslås det att även militärfordonslagen ändras. Det föreslås att 12 § i militärfordonslagen ändras så att antalet utryckningsfordon inom Försvarsmakten kan utökas flexibelt i enskilda situationer t.ex. genom att använda leasingfordon. Dessutom föreslås det ändringar i 40 § i militärfordonslagen. Avsikten är att överlämna den regeringenspropositionen till riksdagen under höstsessionen 2024.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De föreslagna bestämmelserna utvidgar inte Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendet möjlighet att använda militärt våld i territorialövervakningsuppgiften och ger inte Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet några sådana nya befogenheter jämfört med den gällande territorialövervakningslagen som ingriper i de grundlagsstadgade rättigheterna. I regeringens proposition föreslås inga avvikelser från de rättigheter som föreskrivs i grundlagen.

Eftersom bestämmelserna om ankomst av en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg till finskt territorium preciseras i propositionen, måste förslaget dock bedömas med avseende på 1 § 1 mom. i grundlagen, enligt vilket Finland är en suverän republik.

Ankomst till landet och uppehåll på finskt territorium i fråga om en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg eller statsfartyg ska även i fortsättningen alltid basera sig på Finlands samtycke. Ankomst till landet ska förutsätta antingen uttryckligt tillstånd enligt territorialövervakningslagen eller att ankomsten till landet grundar sig ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland eller på ett beslut som har fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten. Om det är fråga om ankomst till landet med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet, grundar sig ankomsten till landet på ett beslut som har fattats av antingen statsrådets allmänna sammanträde eller republikens president. De finska territorialövervakningsmyndigheterna ska alltid känna till ankomsten av en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg eller statsfartyg. Sålunda har de föreslagna bestämmelserna ingen inverkan på Finlands externa suveränitet.

Vid bedömningen av bestämmelserna om inresa till och rörlighet i landet kan man beakta för det första att det är fråga om ett beslut att utöva sin suveränitet som Finland fattar självt inom ramen för sin suveränitet. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om Finlands Natomedlemskap ansett att den centrala dimensionen av Finlands suveränitet enligt 1 § i grundlagen är möjligheten att fritt besluta om Finlands förbindelser med andra stater och internationella organisationer, och att den suveränitet som fastställs i grundlagen inte kan anses hindra Finlands internationella försvarssamarbete med andra länder eller internationella organisationer. (GrUU 80/2022 vp).

Genom de föreslagna bestämmelserna överförs eller ges inte heller några befogenheter till en främmande stats styrkor när de kommer till Finland eller uppehåller sig på finskt territorium. Ankomst av en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg eller statsfartyg till finskt territorium har ofta att göra med t.ex. militär övningsverksamhet, varmed strävan är att stärka även Finlands försvarsförutsättningar. Ankomsten av en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg eller statsfartyg kan grunda sig på t.ex. ett beslut som har fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet. Då kan ankomsten till landet hänföra sig till exempelvis territorialövervakningssamarbete, varmed strävan uttryckligen är att stärka övervakningen eller tryggandet av Finlands territoriella integritet.

Strävan med de bestämmelser som föreslås är på ovan beskrivet sätt uttryckligen att trygga Finlands suveränitet enligt 1 § 1 mom. i grundlagen. Propositionen står således inte i konflikt med grundlagen.

Regeringens proposition bör i fråga om bemyndigandena att utfärda förordningar granskas med hänsyn till 80 § i grundlagen. Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Om det inte särskilt anges vem som ska utfärda en förordning, utfärdas den av statsrådet. När det gäller bemyndigande att utfärda förordning är det utifrån 80 § i grundlagen väsentligt att det finns tillräckligt uttömmande grundläggande bestämmelser i lag om det man lagstiftar om (GrUU 49/2014 rd).

Statsrådet utfärdar förordningar om vittbärande och principiellt viktiga ärenden samt om andra ärenden vilkas betydelse kräver det. Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepraxis också lyft fram att en utgångspunkt i fråga om 80 § 1 mom. i grundlagen är att ministerier närmast kan bemyndigas att utfärda förordningar om frågor av teknisk natur och frågor som har ringa samhällelig eller politisk betydelse (GrUU 33/2004 rd, s. 6/I). När man bedömer om en delegering av lagstiftningsmakt är tillåten fästs enligt grundlagsutskottets etablerade praxis generellt avseende vid att bemyndigandet ska vara exakt och noggrant avgränsat (RP 1/1998 rd, s. 132/II, GrUU 11/1999 rd, s. 2/II).

Enligt regeringens proposition meddelas med stöd av 4 § 3 mom. genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om inlämnande av en tillståndsansökan enligt 4 § 1 och 2 mom., om utredningar som ska bifogas ansökan, om tillståndets giltighetstid och om andra tillståndsbestämmelser och tillståndsvillkor, med stöd av 4 a § 2 mom. om inlämnande av en tillståndsansökan till återkommande ankomst till landet enligt 4 a § 1 mom., om utredningar som ska bifogas ansökan, om förlängning av tillståndets giltighetstid samt om andra tillståndsbestämmelser och tillståndsvillkor samt med stöd av 5 § 6 mom. närmare bestämmelser om inlämnande av en anmälan enligt 5 § 5 mom. och de utredningar som ska bifogas anmälan.

De bestämmelser om bemyndiganden att utfärda förordningar som ingår i regeringens proposition har utarbetats så att de är exakta och noga avgränsade. De föreslagna bemyndigandena att utfärda förordningar inbegriper inte prövningsrätt i någon större utsträckning eller befogenheter i frågor som ska regleras genom lag, t.ex. grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. Utgångspunkten i propositionen är att en främmande stats militärperson granskas i enlighet med internationell rätt som ett uttryck för staten, varvid den föreslagna regleringen inte är förknippad med frågan om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. I alla föreslagna bestämmelser om bemyndiganden att utfärda förordningar är det fråga om utfärdande av bestämmelser som preciserar lagen. De bemyndiganden att utfärda förordning som föreslås i regeringens proposition är således förenliga med 80 § 1 mom. i grundlagen.

Med stöd av vad som anförts ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av territorialövervakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i territorialövervakningslagen (755/2000) 4 och 5 §, det inledande stycket i 6 § 1 mom., det inledande stycket i 7 § 1 mom., 8, 10 och 14 §, 19 § 1 mom., 22 § 2 mom., 23 § 1 mom., 24 § 1 och 3 mom., 24 b §, 24 d § 1 mom., 34 § 2 mom. 2 punkten och 35 § 1 mom.,

av dem 5 och 14 § samt 19 § 1 mom. sådana de lyder i lag 195/2015, 22 § 2 mom. sådant det lyder i lag 933/2015, 23 § 1 mom. sådant det lyder i lag 945/2018, 24 b § sådan den lyder i lag 575/2018, 24 d § 1 mom. sådant det lyder i lag 1305/2022 och 34 § 2 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 502/2017, samt

fogas till lagen en ny 4 a §, till 6 § ett nytt 3 mom., samt till 7 § ett nytt 2 mom. som följer:

4 §

En främmande stats militärpersoners, militärfordons, statsluftfartygs eller statsfartygs ankomst till och uppehåll i landet

Om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, får en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg ankomma till finskt territorium och uppehålla sig i landet endast med stöd av ett för dem på ansökan beviljat tillstånd till ankomst till landet. Ett statsfartyg från en främmande stat behöver inte tillstånd till ankomst till landet, om det är fråga om oskadlig genomfart.

Tillstånd att ankomma till finskt territorium kan utan ansökan beviljas militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg från en medlemsstat i Nordatlantiska fördragsorganisationen, från en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller från en stat som tillämpar Schengenregelverket. Huvudstaben ska innan tillstånd beviljas göra en anmälan till försvarsministeriet.

Om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, får en militärperson från en främmande stat inte inneha skjutvapen på finskt territorium, om inte tillstånd därtill har beviljats.

Vad som föreskrivs i 3 mom. gäller inte en främmande stats militärperson som befinner sig på finskt territorium med stöd av ett sådant beslut som hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och som fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet (418/2017) eller lagen om försvarsmakten (551/2007).

Närmare bestämmelser om inlämnande av en tillståndsansökan, om utredningar som ska bifogas ansökan, om tillståndets giltighetstid och om andra tillståndsbestämmelser och tillståndsvillkor utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 a §

Tillstånd till återkommande ankomst till landet

Tillstånd att under en bestämd tid om högst ett kalenderår i sänder ankomma till finskt territorium kan på ansökan beviljas militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg

från en medlemsstat i Nordatlantiska fördragsorganisationen, från en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller från en stat som tillämpar Schengenregelverket.

Giltighetstiden för ett tillstånd som avses i 1 mom. kan förlängas utan ansökan, om det inte har skett väsentliga förändringar i förutsättningarna för beviljande av tillståndet.

Närmare bestämmelser om inlämnande av en tillståndsansökan, om utredningar som ska bifogas ansökan, om förlängning tillståndets giltighetstid och om andra tillståndsbestämmelser och tillståndsvillkor utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Undantag från tillståndsplikten

När ett statsluftfartyg eller ett statsfartyg med en främmande stats statsöverhuvud ombord anländer till Finland på officiellt besök får fartyget ankomma till finskt territorium och uppehålla sig i landet utan tillstånd enligt 4 § 1 mom. eller 4 a §.

Ett tillstånd enligt 4 § 1 mom. eller 4 a § 1 mom. förutsätts inte av en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg eller statsfartyg, om ankomsten till landet hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium, som beslut har fattats om med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

En främmande stats statsluftfartyg eller statsfartyg får på begäran av en territorialövervakningsmyndighet eller en annan myndighet utan tillstånd enligt 4 § 1 mom. eller 4 a § komma in på finskt territorium för ett brådskande räddningsuppdrag, ett gränssäkerhetsuppdrag, ett uppdrag som gäller avvärjande av miljöskador eller för att assistera vintersjöfarten. Andra myndigheter än territorialövervakningsmyndigheterna ska utan dröjsmål underrätta Huvudstaben om sin begäran.

Om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, ska en tillbörlig färdplan över en flygning som företas av en främmande stats statsluftfartyg sändas till leverantören av flygtrafikledningstjänster före ankomsten till finskt territorium. Dessutom ska en främmande stats statsfartyg som ankommer till finskt territorium i annat syfte än oskadlig genomfart före ankomsten till finskt territorium meddela territorialövervakningsmyndigheten tid och plats för överskridandet av territorialvattengränsen.

Av en främmande stats statsluftfartyg förutsätts inte att en färdplan sänds, om ankomsten till landet hänför sig till en i 3 mom. avsedd situation, eller till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium, som beslut har fattats om med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten. Försvarsmakten är skyldig att samordna flygtrafiken tillsammans med leverantören av flygtrafikledningstjänster.

En anmälan om att en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg ankommer till finskt territorium och uppehåller sig i landet ska i situationer som avses i 1 och 2 mom. göras på förhand till Huvudstaben.

Närmare bestämmelser om inlämnande av en anmälan enligt 6 mom. och de utredningar som ska bifogas anmälan utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Särskilda begränsningar som gäller statsluftfartyg

Om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, får en främmande stats statsluftfartyg inte inom finskt territorium utan tillstånd

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller inte statsluftfartyg som befinner sig inom finskt territorium med stöd av ett sådant beslut som hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och som fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

7 §

Särskilda begränsningar som gäller statsfartyg

Om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, får en främmande stats statsfartyg inte utan tillstånd

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller inte statsfartyg som befinner sig inom finskt territorium med stöd av ett sådant beslut som hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och som fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

8 §

Särskilda begränsningar som gäller ubåtar

Om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, ska ubåtar och övriga undervattensfarkoster från en främmande stat inom Finlands territorialvatten vara i övervattensläge, om inte tillstånd för dykning har beviljats.

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller inte ubåtar som befinner sig inom finskt territorium med stöd av ett sådant beslut som hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och som fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

10 §

Tillståndsmyndigheter samt tillståndsförfarandet

Tillståndsärenden som avses i 4, 4 a och 6–8 § handläggs och avgörs av Huvudstaben. Försvarsministeriet avgör ett i 9 § avsett tillståndsärende och kan dessutom förbehålla sig beslutanderätten i ett ärende som avses i detta moment och som annars ska avgöras av Huvudstaben.

Närmare bestämmelser om inlämnande av ett i 6–8 § avsett tillstånd, om utredningar som ska bifogas till ansökan och om tillståndets giltighetstid och andra tillståndsbestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Undersökning från luftfartyg av objekt som är av betydelse för försvaret

Om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, är det inom finskt territorium utan tillstånd förbjudet att från luftfartyg eller andra anordningar som rör sig i luften under flygningen med elektromagnetiska eller akustiska metoder för fotografering eller bildupptagning ta upp information om

1) områden där luftfart med stöd av 11 § 1 mom. i luftfartslagen (864/2014) varaktigt är inskränkt,

2) fästningsområden, fort samt sådana områden som används av Försvarsmakten,

3) örlogshamnar eller militära flygplatser,

4) Försvarsmaktens depåer eller upplag,

5) Försvarsmaktens signalstationer, antennfält, eller försvarsanläggningar eller försvarsanordningar,

6) Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets militära övningar.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller också upptagning som riktas mot en främmande stats väpnade styrkor som befinner sig på finskt territorium.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. gäller inte upptagning av information för privat bruk från ett luftfartyg i allmän trafik.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. gäller inte statsluftfartyg som befinner sig inom finskt territorium med stöd av ett sådant beslut som hänför sig till ett beslut om mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och som fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

19 §

Förutsättningar för beviljande och återkallande av tillstånd

Tillstånd att undersöka och kartlägga havsbotten enligt 12 §, undersöka marken enligt 13 §, undersöka objekt från luftfartyg enligt 14 § och utöva aktivitet enligt 17 § 1 mom. beviljas, om verksamheten inte utsätter den finska territorialövervakningen för risker eller om riskerna väsentligt kan minskas genom tillståndsbestämmelser. Tillståndsmyndigheten kan ansöka om att en i säkerhetsutredningslagen (726/2014) avsedd säkerhetsutredning av företag görs om den som ansöker om tillstånd, om det i den verksamhet som bedrivs med stöd av tillståndet uppkommer sådan information om landets försvar som enligt lag är sekretessbelagd om den skulle vara antecknad i en myndighetshandling.

22 §

Ändringsökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

23 §

Territorialövervakningsmyndigheterna

Territorialövervakningsmyndigheter är Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet, polisen, Tullen och dessas tjänstemän som förordnats till territorialövervakningsuppdrag.

24 §

Territorialövervakningsmyndigheternas uppgifter

Försvarmakten ska svara för verkställandet av territorialövervakningen samt för samarbetet mellan territorialövervakningsmyndigheterna.

De övriga territorialövervakningsmyndigheterna deltar i territorialövervakningen i samband med sina egentliga uppgifter. De ska meddela Försvarmakten eller Gränsbevakningsväsendet territorieförseelser och territoriekränkningar samt hot därom, samt med de medel som står till buds vidta åtgärder i syfte att förhindra territorieförseelser och territoriekränkningar.

24 b §

Anmälan om territorieförseelser och territoriekränkningar

Leverantören av fartygstrafikservice, leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för lufttrumsplanering ska anmäla territorieförseelser eller territoriekränkningar som de har upptäckt och hot om territorieförseelse eller territoriekränkning till Försvarmakten eller Gränsbevakningsväsendet samt med till buds stående medel vidta åtgärder för att förhindra territorieförseelser och territoriekränkningar.

24 d §

Territorialövervakningssamarbete

Bestämmelser om begärande av stöd av en annan stat, Nordatlantiska fördragsorganisationen, någon annan internationell organisation, eller Europeiska unionen vid territorialövervakningen samt om samverkan med en annan stat, Nordatlantiska fördragsorganisationen, någon annan internationell organisation, eller Europeiska unionen vid territorialövervakningen finns i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet och i lagen om försvarmakten.

34 §

Avvärjande av fientlig verksamhet

Med fientlig verksamhet avses:

2) överskridande av gränsen till finskt territorium av örlogsfartyg eller militära luftfartyg som tillhör en främmande stat eller en militär styrka utan beteckningar eller av ett militärfordon som tillhör en främmande stat eller en militär styrka utan beteckningar trots varning som utfärdats av en territorialövervakningsmyndighet,

35 §

Undersökning av territorieförseelse och territoriekränkning

En territorialövervakningsmyndighet sköter den preliminära utredningen av territorieförseelser och territoriekränkningar. Vid behov överförs den närmare utredningen av saken till Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 1 och 2 § i militärfordonslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i militärfordonslagen (332/2023) 1 § 1 mom. 3 punkten och 2 § 2 punkten som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs det

3) om konstaterande av överensstämmelse med kraven och om tillsyn över trafikdugligheten för internationella militärfordon som tillhör en främmande stat eller en internationell organisation och som befinner sig i Finland.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *internationellt militärfordon* en utländsk stats eller en internationell organisations militärfordon som befinner sig i Finland,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om export av försvarsmateriel

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om export av försvarsmateriel (282/2012) 2 § 4 punkten som följer:

2 §

Avgränsning av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte, om

-
- 4) det för verksamheten har beviljats tillstånd med stöd av territorialövervakningslagen (755/2000) eller om tillstånd inte förutsätts enligt den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 17 § i skjutvapenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skjutvapenlagen (1/1998) 17 § 1 mom. 10 punkten underpunkt c, sådan den lyder i lag 486/2024, som följer:

17 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag gäller inte

10) överföring till eller från Finland, införsel, utförsel, tillverkning, reparation, modifiering och innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som hör till en främmande stats väpnade styrkor, om

c) det för verksamheten har beviljats tillstånd med stöd av territorialövervakningslagen (755/2000) eller om tillstånd inte förutsätts enligt den lagen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 7 november 2024.

Statsminister

Petteri Orpo

Försvarsminister Antti Häkkinen

1.

Lag

om ändring av territorialövervakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i territorialövervakningslagen (755/2000) 4 och 5 §, det inledande stycket i 6 § 1 mom., det inledande stycket i 7 § 1 mom., 8, 10 och 14 §, 19 § 1 mom., 22 § 2 mom., 23 § 1 mom., 24 § 1 och 3 mom., 24 b §, 24 d § 1 mom., 34 § 2 mom. 2 punkten och 35 § 1 mom.,

av dem 5 och 14 § samt 19 § 1 mom. sådana de lyder i lag 195/2015, 22 § 2 mom. sådant det lyder i lag 933/2015, 23 § 1 mom. sådant det lyder i lag 945/2018, 24 b § sådan den lyder i lag 575/2018, 24 d § 1 mom. sådant det lyder i lag 1305/2022 och 34 § 2 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 502/2017, samt

fogas till lagen en ny 4 a §, till 6 § ett nytt 3 mom., samt till 7 § ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

4 §

Militärpersoner och militärfordon

En militärperson från en främmande stat får inte utan tillstånd överskrida gränsen till finskt territorium eller uppehålla sig i landet, om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland. Detsamma gäller i fråga om ett militärfordon från en främmande stat.

En militärperson från en främmande stat får inte inneha skjutvapen på finskt territorium, om inte tillstånd därtill har beviljats eller något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland.

Föreslagen lydelse

4 §

En främmande stats militärpersoners, militärfordons, statsluftfartygs eller statsfartygs ankomst till och uppehåll i landet

Om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, får en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg ankomma till finskt territorium och uppehålla sig i landet endast med stöd av ett för dem på ansökan beviljat tillstånd till ankomst till landet. Ett statsfartyg från en främmande stat behöver inte tillstånd till ankomst till landet, om det är fråga om oskadlig genomfart.

Tillstånd att ankomma till finskt territorium kan utan ansökan beviljas militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg från en medlemsstat i Nordatlantiska fördragsorganisationen, från en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller från en stat som tillämpar Schengenregelverket. Huvudstaben ska innan tillstånd beviljas göra en anmälan till försvarsministeriet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, får en militärperson från en främmande stat inte inneha skjutvapen på finskt territorium, om inte tillstånd därtill har beviljats.

Vad som föreskrivs i 3 mom. gäller inte en främmande stats militärperson som befinner sig på finskt territorium med stöd av ett sådant beslut som hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och som fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet (418/2017) eller lagen om försvarsmakten (551/2007).

Närmare bestämmelser om inlämnande av en tillståndsansökan, om utredningar som ska bifogas ansökan, om tillståndets giltighetstid och om andra tillståndsbestämmelser och tillståndsvillkor utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 a §

Tillstånd till återkommande ankomst till landet

Tillstånd att under en bestämd tid om högst ett kalenderår i sänder ankomma till finskt territorium kan på ansökan beviljas militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg från en medlemsstat i Nordatlantiska fördragsorganisationen, från en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller från en stat som tillämpar Schengenregelverket.

Giltighetstiden för ett tillstånd som avses i 1 mom. kan förlängas utan ansökan, om det inte har skett väsentliga förändringar i förutsättningarna för beviljande av tillståndet.

Närmare bestämmelser om inlämnande av en tillståndsansökan, om utredningar som ska bifogas ansökan, om förlängning av tillståndets giltighetstid och om andra tillståndsbestämmelser och tillståndsvillkor utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

5 §

Statsluftfartyg och statsfartyg

Undantag från tillståndsplikten

Ett statsluftfartyg från en främmande stat får ankomma till finskt territorium och uppehålla sig i landet endast med stöd av ett för Finland förpliktande internationellt avtal eller med stöd av ett tillstånd, om inte något annat föreskrivs i 2 eller 3 mom. Detsamma gäller statsfartyg från en främmande stat, om det inte är fråga om oskadlig genomfart.

När ett statsluftfartyg eller ett statsfartyg med en främmande stats statsöverhuvud ombord anländer till Finland på officiellt besök får fartyget ankomma till finskt territorium och göra uppehåll i landet utan tillstånd enligt 1 mom. I ett sådant fall ska dock anmälan om fartygets ankomst till finskt territorium och uppehåll i landet göras på förhand till huvudstaben.

En främmande stats statsluftfartyg eller statsfartyg får på begäran av en territorialövervakningsmyndighet eller en annan myndighet utan tillstånd enligt 1 mom. komma in på finskt territorium för ett brådskande räddningsuppdrag, ett gränssäkerhetsuppdrag, ett uppdrag som gäller avvärjande av miljöskador eller för att assistera vintersjöfarten. Andra myndigheter än territorialövervakningsmyndigheterna ska utan dröjsmål underrätta huvudstaben om sin begäran.

Över en flygning som företas av en främmande stats statsluftfartyg ska till leverantören av flygtrafikledningstjänster före ankomsten till finskt territorium sändas en tillbörlig färdplan. En främmande stats statsfartyg som ankommer till finskt territorium i annat syfte än oskadlig genomfart ska före ankomsten till finskt territorium meddela territorialövervakningsmyndigheten tid och plats för överskridandet av territorialvattengränsen.

När ett statsluftfartyg eller ett statsfartyg med en främmande stats statsöverhuvud ombord anländer till Finland på officiellt besök får fartyget ankomma till finskt territorium och uppehålla sig i landet utan tillstånd enligt 4 § 1 mom. eller 4 a §.

Ett tillstånd enligt 4 § 1 mom. eller 4 a § 1 mom. förutsätts inte av en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg eller statsfartyg, om ankomsten till landet hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium, som beslut har fattats om med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

En främmande stats statsluftfartyg eller statsfartyg får på begäran av en territorialövervakningsmyndighet eller en annan myndighet utan tillstånd enligt 4 § 1 mom. eller 4 a § komma in på finskt territorium för ett brådskande räddningsuppdrag, ett gränssäkerhetsuppdrag, ett uppdrag som gäller avvärjande av miljöskador eller för att assistera vintersjöfarten. Andra myndigheter än territorialövervakningsmyndigheterna ska utan dröjsmål underrätta Huvudstaben om sin begäran.

Om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, ska en tillbörlig färdplan över en flygning som företas av en främmande stats statsluftfartyg sändas till leverantören av flygtrafikledningstjänster före ankomsten till finskt territorium. Dessutom ska en främmande stats statsfartyg som ankommer till finskt territorium i annat syfte än oskadlig genomfart före ankomsten till finskt territorium meddela territorialövervakningsmyndigheten tid och plats för överskridandet av territorialvattengränsen.

Av en främmande stats statsluftfartyg förutsätts inte att en färdplan sänds, om ankomsten till landet hänför sig till en i 3

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

mom. avsedd situation, eller till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium, som beslut har fattats om med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten. Försvarsmakten är skyldig att samordna flygtrafiken tillsammans med leverantören av flygtrafikledningstjänster.

En anmälan om att en främmande stats militärpersoner, militärfordon, statsluftfartyg och statsfartyg ankommer till finskt territorium och uppehåller sig i landet ska i situationer som avses i 1 och 2 mom. göras på förhand till Huvudstaben.

Närmare bestämmelser om inlämnande av en anmälan enligt 6 mom. och de utredningar som ska bifogas anmälan utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Särskilda begränsningar som gäller statsluftfartyg

En främmande stats statsluftfartyg får inte inom Finlands territorium utan tillstånd

6 §

Särskilda begränsningar som gäller statsluftfartyg

Om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, får en främmande stats statsluftfartyg inte inom finskt territorium utan tillstånd

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller inte statsluftfartyg som befinner sig inom finskt territorium med stöd av ett sådant beslut som hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och som fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

7 §

Särskilda begränsningar som gäller statsfartyg

En främmande stats statsfartyg får inte utan tillstånd

7 §

Särskilda begränsningar som gäller statsfartyg

Om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Finland, får en främmande stats statsfartyg inte utan tillstånd

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller inte statsfartyg som befinner sig inom finskt territorium med stöd av ett sådant beslut som hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och som fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

8 §

8 §

Särskilda begränsningar som gäller ubåtar

Särskilda begränsningar som gäller ubåtar

Ubåtar och övriga undervattensfarkoster från en främmande stat skall inom Finlands territorialvatten vara i övervattensläge, om inte tillstånd för dykning har beviljats.

Om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, ska ubåtar och övriga undervattensfarkoster från en främmande stat inom Finlands territorialvatten vara i övervattensläge, om inte tillstånd för dykning har beviljats.

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller inte ubåtar som befinner sig inom finskt territorium med stöd av ett sådant beslut som hänför sig till mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och som fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

10 §

10 §

Tillståndsmyndigheter samt tillstånds- och anmälningsförfarandet

Tillståndsmyndigheter samt tillstånds-förfarandet

Tillståndsärenden som avses i 4–8 § handläggs och avgörs av huvudstaben. Försvarsministeriet avgör ett i 9 § avsett tillståndsärende och kan dessutom förbehålla sig beslutanderätten i ett ärende som avses i detta moment och som annars skall avgöras av huvudstaben.

Om inlämnande av tillståndsansökan och i 5 § 2 mom. avsedd anmälan, om utredningar som skall bifogas ansökan och anmälan samt

Tillståndsärenden som avses i 4, 4 a och 6–8 § handläggs och avgörs av Huvudstaben. Försvarsministeriet avgör ett i 9 § avsett tillståndsärende och kan dessutom förbehålla sig beslutanderätten i ett ärende som avses i detta moment och som annars ska avgöras av Huvudstaben.

Närmare bestämmelser om inlämnande av ett i 6–8 § avsett tillstånd, om utredningar som ska bifogas till ansökan och om tillståndets

Gällande lydelse

om tillståndets giltighetstid och andra tillståndsbestämmelser bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

14 §

Undersökning från luftfartyg av objekt som är av betydelse för försvaret

Om inte något annat följer av ett internationellt fördrag som är förpliktande för Finland, är det inom finskt territorium utan tillstånd förbjudet att från luftfartyg eller andra anordningar som rör sig i luften under flygningen med elektromagnetiska eller akustiska metoder för fotografering eller bildupptagning ta upp information om

1) områden där luftfart med stöd av 11 § 1 mom. i luftfartslagen (864/2014) varaktigt är inskränkt,

2) fästningsområden, fort eller kasernområden,

3) örlogshamnar eller militära flygplatser,

4) försvarsmaktens depåer eller upplag,

5) försvarsmaktens signalstationer, antennfält, försvarsanläggningar eller försvarsanordningar,

6) försvarsmaktens eller gränsbevakningsväsendets terrängövningar.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte upptagning av information för privat bruk från ett luftfartyg i allmän trafik.

19 §

Föreslagen lydelse

giltighetstid och andra tillståndsbestämmelser *utfärdas* genom förordning av statsrådet.

14 §

Undersökning från luftfartyg av objekt som är av betydelse för försvaret

Om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, är det inom finskt territorium utan tillstånd förbjudet att från luftfartyg eller andra anordningar som rör sig i luften under flygningen med elektromagnetiska eller akustiska metoder för fotografering eller bildupptagning ta upp information om

1) områden där luftfart med stöd av 11 § 1 mom. i luftfartslagen (864/2014) varaktigt är inskränkt,

2) fästningsområden, fort *samt sådana områden som används av Försvarsmakten*,

3) örlogshamnar eller militära flygplatser,

4) Försvarsmaktens depåer eller upplag,

5) Försvarsmaktens signalstationer, antennfält, *eller* försvarsanläggningar eller försvarsanordningar,

6) Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets *militära övningar*.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller också upptagning som riktas mot en främmande stats väpnade styrkor som befinner sig på finskt territorium.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. gäller inte upptagning av information för privat bruk från ett luftfartyg i allmän trafik.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. gäller inte statsluftfartyg som befinner sig inom finskt territorium med stöd av ett sådant beslut som hänför sig till ett beslut om mottagande av bistånd som Finland begärt eller till samverkan inom finskt territorium och som fattats med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet eller lagen om försvarsmakten.

19 §

Gällande lydelse

Förutsättningar för beviljande och återkallande av tillstånd

Tillstånd att undersöka och kartlägga havsbotten enligt 12 §, undersöka marken enligt 13 §, undersöka objekt från luftfartyg enligt 14 § samt utöva aktivitet enligt 17 § 1 mom. beviljas, om verksamheten inte utsätter den finska territorialövervakningen för risker eller om riskerna väsentligt kan minskas genom tillståndsbestämmelser.

22 §

Ändringssökande

Det beslut som meddelas med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

23 §

Territorialövervakningsmyndigheterna

Territorialövervakningsmyndigheter är militär-, gränsbevaknings-, polis- och tullmyndigheterna samt dessas tjänstemän som förordnats att sköta territorialövervakning.

24 §

Föreslagen lydelse

Förutsättningar för beviljande och återkallande av tillstånd

Tillstånd att undersöka och kartlägga havsbotten enligt 12 §, undersöka marken enligt 13 §, undersöka objekt från luftfartyg enligt 14 § samt utöva aktivitet enligt 17 § 1 mom. beviljas, om verksamheten inte utsätter den finska territorialövervakningen för risker eller om riskerna väsentligt kan minskas genom tillståndsbestämmelser. *Tillståndsmyndigheten kan ansöka om att en i säkerhetsutredningslagen (726/2014) avsedd säkerhetsutredning av företag görs om den som ansöker om tillstånd, om det i den verksamhet som bedrivs med stöd av tillståndet uppkommer sådan information om landets försvar som enligt lag är sekretessbelagd om den skulle vara antecknad i en myndighetshandling.*

22 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

23 §

Territorialövervakningsmyndigheterna

Territorialövervakningsmyndigheter är *Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet, polisen, Tullen* och dessas tjänstemän som förordnats *till territorialövervakningsuppdrag.*

24 §

Gällande lydelse

*Territorialövervakningsmyndigheternas
uppgifter*

Militärmyndigheterna skall svara för verkställandet av territorialövervakningen samt för samarbetet mellan territorialövervakningsmyndigheterna.

Militärmyndigheterna skall svara för verkställandet av territorialövervakningen samt för samarbetet mellan territorialövervakningsmyndigheterna.

24 b §

*Anmälan om territorieförseelser och
territoriekränkningar*

Leverantören av fartygstrafikservice, leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för lufrumsplanering ska anmäla territorieförseelser eller territoriekränkningar som de har upptäckt och hot om territorieförseelse eller territoriekränkning till en militärmyndighet eller en gränsbevakningsmyndighet samt med till buds stående medel vidta åtgärder för att förhindra territorieförseelser och territoriekränkningar.

24 d §

Territorialövervakningssamarbete

Bestämmelser om begärande av stöd av en annan stat, Europeiska unionen eller en internationell organisation vid territorialövervakningen och samverkan med en annan stat, Europeiska unionen eller en internationell organisation vid territorialövervakningen finns i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell

Föreslagen lydelse

*Territorialövervakningsmyndigheternas
uppgifter*

Försvarsmakten ska svara för verkställandet av territorialövervakningen samt för samarbetet mellan territorialövervakningsmyndigheterna.

De övriga territorialövervakningsmyndigheterna deltar i territorialövervakningen i samband med sina egentliga uppgifter. De ska meddela *Försvarsmakten* eller *Gränsbevakningsväsendet* territorieförseelser och territoriekränkningar samt hot därom, samt med de medel som står till buds vidta åtgärder i syfte att förhindra territorieförseelser och territoriekränkningar.

24 b §

*Anmälan om territorieförseelser och
territoriekränkningar*

Leverantören av fartygstrafikservice, leverantören av flygtrafikledningstjänster och cellen för lufrumsplanering ska anmäla territorieförseelser eller territoriekränkningar som de har upptäckt och hot om territorieförseelse eller territoriekränkning till *Försvarsmakten* eller *Gränsbevakningsväsendet* samt med till buds stående medel vidta åtgärder för att förhindra territorieförseelser och territoriekränkningar.

24 d §

Territorialövervakningssamarbete

Bestämmelser om begärande av stöd av en annan stat, *Nordatlantiska fördragsorganisationen*, någon annan internationell organisation, eller Europeiska unionen vid territorialövervakningen *samt* om samverkan med en annan stat, *Nordatlantiska fördragsorganisationen*, någon annan internationell organisation, eller Europeiska unionen vid territorialövervakningen finns i

Gällande lydelse

verksamhet (418/2017) och i lagen om försvarsmakten (551/2007).

34 §

Avvärijande av fientlig verksamhet

Med fientlig verksamhet avses:

2) överskridande av gränsen till finskt territorium av *beväpnade* örlogsfartyg eller militära luftfartyg som tillhör en främmande stat eller en militär styrka utan beteckningar eller av ett militärfordon som tillhör en främmande stat eller en militär styrka utan beteckningar trots varning som utfärdats av en territorialövervakningsmyndighet,

35 §

Undersökning av territorieförseelse och territoriekränkning

En territorialövervakningsmyndighet sköter den preliminära utredningen av territorieförseelser och territoriekränkningar. Vid behov överförs den närmare utredningen av saken till en militär- eller gränsbevakningsmyndighet.

Föreslagen lydelse

lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet och i lagen om försvarsmakten.

34 §

Avvärijande av fientlig verksamhet

Med fientlig verksamhet avses:

2) överskridande av gränsen till finskt territorium av örlogsfartyg eller militära luftfartyg som tillhör en främmande stat eller en militär styrka utan beteckningar eller av ett militärfordon som tillhör en främmande stat eller en militär styrka utan beteckningar trots varning som utfärdats av en territorialövervakningsmyndighet,

35 §

Undersökning av territorieförseelse och territoriekränkning

En territorialövervakningsmyndighet sköter den preliminära utredningen av territorieförseelser och territoriekränkningar. Vid behov överförs den närmare utredningen av saken till *Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet*.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 1 och 2 § i militärfordonslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i militärfordonslagen (332/2023) 1 § 1 mom. 3 punkten och 2 § 2 punkten som följer:

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs det

3) om konstaterande av överensstämmelse med kraven och om tillsyn över trafikdugligheten för internationella militärfordon som tillhör en främmande stat eller en internationell organisation och som befinner sig i Finland *med stöd av ett tillstånd enligt territorialövervakningslagen (755/2000).*

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *internationellt militärfordon* en utländsk stats eller en internationell organisations fordon som befinner sig i Finland *med stöd av ett tillstånd enligt territorialövervakningslagen och som uppfyller kraven enligt 40 §,*

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs det

3) om konstaterande av överensstämmelse med kraven och om tillsyn över trafikdugligheten för internationella militärfordon som tillhör en främmande stat eller en internationell organisation och som befinner sig i Finland.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

2) *internationellt militärfordon* en utländsk stats eller en internationell organisations *militärfordon* som befinner sig i Finland,

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om export av försvarsmateriel

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om export av försvarsmateriel (282/2012) 2 § 4 punkten som följer:

Gällande lydelse

2 §

Avgränsning av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte, om

4) det för verksamheten har beviljats tillstånd med stöd av territorialövervakningslagen (755/2000).

Föreslagen lydelse

2 §

Avgränsning av tillämpningsområdet

Denna lag tillämpas inte, om

4) det för verksamheten har beviljats tillstånd med stöd av territorialövervakningslagen (755/2000) *eller om tillstånd inte förutsätts enligt den lagen.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 17 § i skjutvapenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skjutvapenlagen (1/1998) 17 § 1 mom. 10 punkten underpunkt c sådan den lyder i lag 486/2024, som följer:

Gällande lydelse

17 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag gäller inte

10) överföring till eller från Finland, införsel, utförsel, tillverkning, reparation, modifiering och innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som hör till en främmande stats väpnade styrkor, om

c) det för verksamheten har beviljats tillstånd med stöd av territorialövervakningslagen (755/2000),

Föreslagen lydelse

17 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag gäller inte

10) överföring till eller från Finland, införsel, utförsel, tillverkning, reparation, modifiering och innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som hör till en främmande stats väpnade styrkor, om

c) *tillstånd* för verksamheten har beviljats med stöd av territorialövervakningslagen (755/2000) *eller om tillstånd inte förutsätts enligt den lagen,*

Denna lag träder i kraft den 20 .